

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolsko strokovnega študija
Program: Promet
Modul: Cestni promet

**ORGANIZIRANJE USPOSABLJANJA
KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH
VOZIL**

Mentor: mag. Brane Lotrič

Kandidat: Matjaž Mozetič

Kranj, februar 2006

POVZETEK

Usposabljanje kandidatov za voznike motornih vozil je kompleksen proces. Sestavljen je tako iz teoretičnega kot tudi iz praktičnega dela. Učitelji cestno prometnih predpisov in vožnje morajo usposablјati kandidate za voznike motornih vozil po veljavnem programu usposablјanja, ki je določen s Pravilnikom o programu usposablјanja kandidatov za voznike motornih vozil.

Menim, da trenutno veljavni program usposablјanja kandidatov za voznike motornih vozil ni program, ampak je seznam znanj, ki jih morajo kandidati osvojiti preden pristopijo k voziškemu izpitu. Zato sem napisal interni program usposablјanja kandidatov za voznike motornih vozil, ki temelji na didaktičnih načelih ter mojih praktičnih izkušnjah pri usposablјanju kandidatov za voznike motornih vozil. Prav tako je tudi usklajen z veljavnim Zakonom o varnosti cestnega prometa in Pravilnikom o ocenjevanju na voziškem izpitu.

ABSTRACT

Education for drivers is a complete proces. It consists of theoretical part as prectical part as well. Teachers of traffic rules and driving must qualify candidates regarding available training programme as it is determined by the book of regulation for candidates for drivers.

My opinion is that at the moment the training programme for drivers is not a special programm but just a list of skills and rules that cadidates must know them well before they try to pass the driveing exam.

That is why i wrote the internal programme for teaching and training drivers of moto – cars. It is based on educational principals and my own experience with candidates for drivers. It is also harmonized with legal legislation of the traffic security and astimating statute for driveing examination.

KAZALO

1.	UVOD	5
1.1.	Učenje vožnje motornega vozila	5
1.2.	namen organiziranja usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil	5
1.3.	Težave, s katerimi se srečajo učitelji cestno prometnih predpisov in vožnje	5
2.	ZAKON O VARNOSTI V CESTNEM PROMETU, KOT OSNOVA ZA PROGRAM USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL ..	6
2.1.	Program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil	6
2.2.	Pogoji za usposabljanje kandidatov za voznike motornih vozil	7
3.	DIDAKTIČNE METODE	7
3.1.	Razvoj in pomen didaktike	8
3.2.	Pouk, usposabljanje in izobraževanje	8
3.3.	Andragoško delo	9
3.4.	Didaktična načela	10
3.5.	Pot do znanja	11
3.6.	Učne metode, oblike in sredstva	12
3.7.	Zgradba učne ure	13
4.	INTERNI PROGRAM USPOSABLJANJA – TEORETIČNI DEL	13
4.1.	Problematika pri teoretičnem delu usposabljanja kandidatov	13
4.2.	Splošni del s poudarkom na B kategoriji	13
4.3.	Dodatni del za kategorije A, A1 in H	14
4.4.	Dodatni del za kategorije C, C+E, D, D+E	15
4.5.	Dodatni del za kategorijo F	15
5.	INTERNI PROGRAM USPOSABLJANJA – PRAKTIČNI DEL	16
5.1.	Delitev programa usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil v tri stopnje	16
5.2.	Praktični program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije A (do 125 ccm oz. do 11kW in do 25 kW ali 0,16 kW/kg)	16
5.3.	Praktični program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije A (z večjo močjo motorja – nad 35 kW)	18
5.4.	Dopolnilni praktični del usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije A	21
5.5.	Grafični prikaz elementov vaj iz prve stopnje poučevanja kategorije A v skladu s pravilnikom o ocenjevanju na vozniškem izpitu	22
5.6.	Praktični program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije B	26
5.7.	Grafični prikaz elementov vaj iz prve stopnje poučevanja kategorije B v skladu s pravilnikom o ocenjevanju na vozniškem izpitu	29
5.8.	Praktični program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije C	32
5.9.	Praktični program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije D	35
5.10.	Grafični prikaz elementov vaj iz prve stopnje poučevanja kategorije C in D v skladu s pravilnikom o ocenjevanju na vozniškem izpitu	38
5.11.	Praktični program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije E	40
5.12.	Grafični prikaz elementov vaj iz prve stopnje poučevanja kategorije B+E, C+E, D+E v skladu s pravilnikom o ocenjevanju na vozniškem izpitu	43

5.13. Praktični program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije F	44
5.14. Grafični prikaz elementov vaj iz prve stopnje poučevanja kategorije F v skladu s pravilnikom o ocenjevanju na voziškem izpitu.....	46
5.15. Praktični program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije H	48
5.16. Prikaz skice poligona vožnje za preizkus spretnosti pri vožnji vozil kategorije H v skladu s pravilnikom o ocenjevanju na voziškem izpitu in opis posameznih elementov vožnje	51
6. ZAKLJUČEK	53
6.1. Pričakovane prednosti internega programa usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil	53
6.2. Pogoji za uvedbo internega programa za usposabljanje kandidatov za voznike motornih vozil	53
7. VIRI IN LITERATURA	55

1. UVOD

1.1. UČENJE VOŽNJE MOTORNEGA VOZILA

Vse življenje se učimo in poučujemo druge, česar se pogosto niti ne zavedamo. Že kot majhni otroci smo se učili ob lastnih izkušnjah ali posnemali svoje starše, skrbnike ali pa tudi vrstnike. Zgleda smo lahko prevzeli ali pa jih zavrnil. V šoli smo sprejemali predvsem teoretična znanja, ki jih bolj ali manj uporabljamo v vsakdanjem življenju.

Nova znanja in spretnosti pridobivamo tudi danes. Vsak dan se seznanjamo z obilico novih podatkov; spremljamo medije, se družimo in pogovarjamo. Tudi na delavnem mestu moramo ves čas spremljati novosti in nadgrajevati svoja znanja ter bogatiti svoje izkušnje.

Vsak dan, tudi v zasebnem življenju, nastopamo kot učitelji: razlagamo, dajemo mnenja in informacije.

Pri učenju vožnje motornega vozila se med seboj prepleta več vrst učenja glede na učno gradivo (motorično, besedno - simbolno in senzorno učenje) in tudi več vrst učenja glede na kompleksnost učnega procesa (pogojevanje, učenje s poskusi in napakami, posnemanjem...). Kandidat se mora motorično naučiti ustreznih gibov, besedno – simbolno se mora naučiti prometnih pravil in prometnih znakov, senzorno pa ustreznih občutkov, kot so ocena razdalje, hitrosti, dimenzije vozila ter samo odzivanje vozila na komande in vsekakor prepoznavanja nevarnosti, ki prežijo v prometu.

1.2. NAMEN ORGANIZIRANJA USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL

Usposabljanje kandidatov za voznike motornih vozil je sestavljeno iz dveh delov: teoretičnega in praktičnega. Pri teoretičnem delu usposabljanja se kandidati srečajo z množico novih pojmov, izrazov, pravil in navsezadnje začnejo tudi aktivno razmišljati o prometu. Pri praktičnem delu pa pridobijo spretnosti in se naučijo aktivno uporabljati znanja, ki so jih pridobili na teoretičnem usposabljanju.

Zaradi kompleksnosti usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil mora biti proces dobro organiziran. Teoretični del mora potekati po določenem programu, v katerega so vključene vse teme, ki jih mora kandidat osvojiti. Učitelj prometnih predpisov mora teoretično osnovo čimbolj približati praktični vožnji in se pri svoji razlagi osredotočiti na uporabo teoretičnih znanj pri reševanju praktičnih primerov.

Pri praktičnem delu pa potrebuje učitelj vožnje kvaliteten program usposabljanja, v katerem so upoštevana didaktična načela in ga je možno prilagajati vsakemu posamezniku, saj je praktično usposabljanje kandidatov za voznike motornih vozil individualni pouk. Vsi ljudje se ne učijo enako hitro. Nekateri potrebujejo za osvojitve osnovnih znanj nekaj ur, drugi pa mogoče nekaj dni ali celo tednov.

1.3. TEŽAVE, S KATERIMI SE SREČAJO UČITELJI CESTNO PROMETNIH PREDPISOV IN VOŽNJE

Pomembno dejstvo za razumevanje kandidata za voznika motornih vozil je, da poznamo njegov pristop ob vstopu v avtošolo. Največkrat rečejo: «Dober dan. Jaz bi pa rad naredu izpit.»

Razberemo lahko, da se ni prišel učiti prometnih predpisov, vožnje, pridobivati spretnosti in navad dobrih voznikov. Kandidat je prišel po izpit, voziti pa tako ali tako zna, saj je s prijateljem ali očetom že poskusil na parkirišču ali polju, pa ni nič težkega. Na žalost je med ljudmi še vedno precej razširjeno mišljenje, da avtošole učimo voziti šolsko, kar pomeni z drugo besedo neživljenjsko. To lahko razberemo iz izjav kandidatov, ki pravijo, da potem, ko narediš izpit, voziš popolnoma drugače. Tako kot vsi.

Učitelj vožnje ima torej pred seboj težko nalogo. Kandidatu mora razširiti pogled na promet. S svojim zgledom in strokovnostjo mora vplivati na kandidata in ga prevzgojiti v dobrega voznika, ki se bo zavedal, kaj pomeni prometna varnost. Vsem je jasno, da so ljudje različni in se ne učijo vsi enako.

Učitelj vožnje zato potrebuje enostaven in pregleden program usposabljanja, ki ga lahko prilagaja posamezniku in mu služi kot učinkovit pripomoček pri praktičnem usposabljanju. Program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil je določen s Pravilnikom o programu usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil, ki ga izda minister za notranje zadeve. Ker je po mojem mnenju le ta preveč zapleten in nepraktičen, bom predstavil interni program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil.

2. ZAKON O VARNOSTI V CESTNEM PROMETU, KOT OSNOVA ZA PROGRAM USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL

2.1. PROGRAM USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL

Danes smo tako rekoč vsi udeleženci v cestnem prometu. Prepogosto mislimo, da smo to le vozniki motornih vozil in pozabljamo na druge: pešce, kolesarje, vprege... Naloga Zakona o varnosti v cestnem prometu je skrb za vse udeležence v cestnem prometu in seveda predvsem zagotovitev varnosti.

Zakon o varnosti v cestnem prometu tudi določa pogoje za udeležbo v prometu, pogoje za izdajo vozniških dovoljenj in navsezadnje tudi pogoje, ki jih mora izpolnjevati avtošola za opravljanje dejavnosti usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil. Izvzeta niso tudi določila, ki se nanašajo na program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil. Stoenainšestdeseti člen Zakona o varnosti v cestnem prometu določa naslednje:

Program usposabljanja za voznike motornih vozil vsebuje teoretični in praktični del. Teoretični del, ki traja najmanj 40 pedagoških ur, obsega:

- pravila cestnega prometa, prometne znake in njihov pomen, znake, ki jih dajejo policisti in druge s tem zakonom pooblaščen osebe, ter nevarnosti, ki nastanejo zaradi dejanj v prometu, ki nasprotujejo prometnim predpisom;
- izvedbo operacij z motornim vozilom, katerih namen je uspešna in varna vožnja v skladu s prometnimi pravili, okoliščinami na cesti in v prometu ter s prometno etiko;
- osnove delovanja naprav na motornem vozilu, ki so pomembne za varen cestni promet;
- vpliv nezadostnega znanja in spretnosti za vožnjo vozila, alkohola, mamil in psihoaktivnih zdravil, na katerih je označeno, da se ne smejo uživati pred vožnjo in med njo, utrujenosti, boleznimi in drugih neugodnih duševnih in telesnih stanj,

vremenskih razmer ter stanja vozila in ceste na varnost prometa;

– teme, ki prispevajo k razvijanju humanih odnosov, odnosov vzajemnega spoštovanja in razumevanja med vsemi udeleženci v prometu po načelih zaupanja in solidarnosti ter ravnanju ob prometni nesreči.

Praktični del obsega:

– spoznavanje vozila in učenje osnovnih elementov tehnike vožnje na površini iz četrte alineje prvega odstavka 159. člena (poligon ali primerna neprometna površina);

– učenje vožnje po cestah z redkim prometom v naselju in zunaj njega;

– učenje vožnje v gostem prometu v naselju in zunaj njega podnevi in ponoči, vožnja skozi križišča, kjer je promet urejen s svetlobnimi prometnimi znaki, vožnja skozi križišča, kjer promet ureja policist, in razvrščanje, vožnja po cesti, rezervirani za motorna vozila, vožnja po avtocesti, vožnja skozi predor, vožnja po enosmerni cesti, vožnja po večpasovni cesti in razvrščanje z enega na drugi prometni pas, dohitevanje in prehitevanje.

Kandidat za voznika mora biti pri teoretičnem delu programa usposabljanja v avtošoli prisoten najmanj 80 odstotkov učnih ur v predpisano opremljeni učilnici. Preostalih 20 odstotkov učnih ur se lahko izobražuje samostojno s pomočjo literature ali elektronskih medijev. Po končanem teoretičnem oziroma praktičnem delu programa usposabljanja v avtošoli mora kandidat za voznika motornih vozil opraviti pred komisijo avtošole preizkus znanja tistega dela programa usposabljanja, za katerega se je pripravil v avtošoli.

2.2. POGOJI ZA USPOSABLJANJE KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL

V stodvainšesdesetem členu Zakona o varnosti cestnega prometa so določeni tudi pogoji za usposabljanje kandidatov za voznike motornih vozil.

Kandidat za voznika se sme v avtošoli začeti usposabljati, če izpolnjuje naslednje pogoje:

1. da mu ne manjka več kot šest mesecev do starosti, predpisane za pridobitev pravice voziti motorno vozilo določene kategorije, razen za kategorijo H, za katero se sme pričeti usposabljati v koledarskem letu, v katerem dopolni 14 let starosti;

2. da je telesno in duševno zmožen voziti vozilo, za vožnjo katerega se usposablja, in ima veljavno zdravniško spričevalo;

3. da uporablja med usposabljanjem pripomočke za vožnjo vozila, ki so vpisani v zdravniško spričevalo.

Pred pričetkom praktičnega dela usposabljanja mora kandidat za voznika uspešno opraviti preizkus znanja iz teoretičnega dela programa usposabljanja, kar mora avtošola, oziroma njena komisija, vpisati v evidenčni karton vožnje kandidata za voznika.

Kandidat za voznika, ki se usposablja za vozniški izpit, sme za usposabljanje tudi pred vozniškim izpitom voziti po cesti motorno vozilo tiste kategorije, za katero se pripravlja, če ga vozi pod nadzorstvom učitelja vožnje.

3. DIDAKTIČNE METODE

3.1. RAZVOJ IN POMEN DIDAKTIKE

Ko se človek prvič sreča z didaktiko, se mu zdi ta pojem nov, nepoznan. Razvoj didaktike se je pričel že pred tisočletji, takoj ko je človek osvojil verbalno komunikacijo, pričel obdelovati zemljo, iznašel orodje in začel proizvajati. To je doba naravnega poučevanja, ko je vzgajanje in tudi poučevanje potekalo preko posnemanja in demonstracije delovnih in življenjskih procesov.

S pojavom pisne komunikacije se začnejo razmišljanja o načelih, pravih in oblikah pouka. Pojavijo se šole in z njimi tudi poklic učitelja. Metodi komuniciranja in pisanja se pričneta dopolnjevati in začne se doba »umetnega učenja«.

S hitrim razvojem znanosti in tehnologije se didaktika prične povezovati z novima vedama, kibernetiko in komunikologijo. S kibernetiko (znanost o upravljanju procesov in sistemov) se prične obdobje avtomatizacije in v izobraževanju se pojavi računalnik. S komunikološko didaktiko nastanejo nove oblike poučevanja in učenja. V središče učnega procesa se prvič v zgodovini postavi učenec, njegovo lastno dojemanje sveta, njegovo logično razmišljanje.

Vedno hitrejši razvoj današnjega časa zahteva od ljudi, da v formalnem in neformalnem izobraževanju razvijejo miselne aktivnosti, domišljijo, oziroma se naučijo misliti, učiti in ustvarjati.

3.2. POUK, USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE

Pojem pouk se v pedagoški literaturi definira kot pedagoško osmišljen, sistematično in namerno organiziran proces, katerega cilj je vzgoja in izobraževanje posameznika. Le ta pod vplivom pouka doživi spremembe, ki so povezane z znanjem, sposobnostmi in osebnimi lastnostmi. Zato ne moremo reči, da je pouk samo izobraževalni proces. Poučevanje lahko opredelimo kot neposredno ali posredno pomoč učencu pri učenju.

Proces usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil je prav tako pouk. Le ta združuje tri dejavnike:

1. učno vsebino
2. učitelja in
3. aktivnega učenca.

Učiteljeva ali predavateljeva vloga pri pouku je zelo pomembna, saj neposredno in posredno vpliva na učence oziroma na kandidate. Neposredni vpliv je podajanje učne snovi z razlago. Posredni vpliv pa je v nekaterih primerih celo močnejši ali izrazitejši, žal pa se učitelj tega prepogosto premalo zaveda. Gre za učiteljevo lastno obnašanje, izražanje, spoštovanje etičnih norm, bontona in predpisov.

Ugotovimo lahko, da je učenje in poučevanje močno odvisno od vsebine. Za oba, učitelja in učenca je zelo pomembna motivacija za učenje. Učitelj mora snov, ki jo razlaga, zelo dobro poznati in jo potem tudi podajati kakovostno in zanimivo. Od tega je odvisno tudi razpoloženje kandidata. Dobro razpoložen in motiviran kandidat se tudi mnogo hitreje uči.

V procesu učenja cestno prometnih predpisov in vožnje govorimo o izobraževanju ali o usposabljanju. Izobraževanje pomeni pridobivanje novih znanj s posameznega področja, ki prispevajo k poglobljenemu razmišljanju posameznika o določeni problematiki. Usposabljanje pa je priprava posameznika, ob splošnem znanju na specifična znanja, vendar v naprej opredeljena opravila.

3.3. ANDRAGOŠKO DELO

Učitelj cestno prometnih predpisov in vožnje se poklicno nahaja v vlogi učitelja, mentorja, vzgojitelja, predavatelja, andragoga in pogosto celo psihologa. Andragogika je veda, ki se ukvarja z vzgojo in izobraževanjem odraslih. Delo učitelja cestno prometnih predpisov in vožnje je v osnovi andragoško, saj dela z odraslimi. Vsekakor je potrebno upoštevati, da je večino kandidatov za voznike motornih vozil adolescentov. V tem obdobju pa bistveno vlogo igra vzgoja za življenje. Tej populaciji samo učenje ne predstavlja večjih težav, ampak imajo težave sami s seboj in s svojim odraščanjem, iskanjem življenjskih ciljev ali motivacije ter negativnimi vplivi alkohola, drog ali kriminala.

Odrasel človek (kandidat, ki se odloči za opravljanje vozniškega izpita) ima o sebi že izgrajeno predstavo ali samopodobo. Le ta je podvržena različnim vplivom, ki mnogokrat povzročijo, da človek predstavo o sebi spremeni. Učitelj cestno prometnih predpisov in vožnje se nahaja v vlogi andragoga, zato je dobro, da pozna osnovne andragoško-didaktične ukrepe, ki vplivajo na samostojnost in človekovo predstavo o sebi.

UČNA KLIMA

V osebnem odnosu, ki se oblikuje med učiteljem in kandidatom, sta najvažnejša pristop in vedenje učitelja vožnje, saj je le ta v kandidatovih očeh dolžan postati oseba, vredna spoštovanja in zaupanja.

UGOTAVLJANJE POTREB PO POUKU

Učitelj vožnje je tisti, ki ugotavlja predhodno znanje kandidata, ta pa mora sam ob pomoči učitelja vožnje ugotoviti razliko med sedanjim stanjem znanja in stanjem, ki ga želi doseči.

PRILAGOJENO NAČRTOVANJE IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH

Učitelj vožnje mora biti sposoben fleksibilno in sproti sestavljati načrt in prilagajati program dela.

PODAJANJE UČNEGA GRADIVA

Učitelj vožnje nastopa v vlogi svetovalca ali vodiča v skupnem iskanju in odkrivanju novih znanj in skrbi za ustrezno motiviranost kandidata.

PREVERJANJE ZNANJA IN USPOSOBLJENOSTI

Priporočena je oblika samoocenjevanja in sprotnega ocenjevanja. Samoocenjevanje ugodno vpliva na učno klimo, motivacijo in učne rezultate.

Za boljšo orientacijo pogledjmo nekaj lastnosti dobrega učitelja vožnje:

- sproščen, z veliko mero samozavesti,
- razumevajoč,
- kreativen,
- odziven,
- komunikativen in prožen v odnosih do ljudi,
- v dialogu enakovreden s svojimi sogovorniki,
- potrpežljiv,
- praktičen,
- s smislom za humor,
- vedno pripravljen pomagati in biti odprt za spremembe in novosti.

3.4. DIDAKTIČNA NAČELA

Didaktična načela so temeljna pravila poučevanja in izobraževanja, po katerih se odvija tudi pouk v avtošolah. Učitelj cestno prometnih predpisov in vožnje mora poučevati v skladu z didaktičnimi načeli, le ta pa naj postanejo del njegovega ravnanja in razmišljanja. Najpomembnejših je nekaj naslednjih načel.

NAČELO POSTOPNOSTI

To načelo zahteva, da kandidati osvajajo znanje po naslednji poti:

- od lažjega k težjemu,
- od preprostega k zapletenemu,
- od že znanega k neznanemu,
- od bližnjega k daljnemu,
- od konkretnega k abstraktnemu.

Z upoštevanjem tega načela damo kandidatu občutek, da njegovo učenje poteka uspešno in da napreduje. Le tako bo sam ugotavljal smisel učenja.

NAČELO SISTEMATIČNOSTI

Tako predavanje ali učno uro je potrebno vnaprej načrtovati, prilagoditi programu, učnemu načrtu in sposobnostim kandidata. Načelo sistematičnosti zahteva postopnost ter logično podajanje snovi v poučevanju. Seveda pa je poleg sistematičnosti nujno potrebno upoštevati tudi osebnost kandidata, njegov napredek, motivacijo... Za učitelja vožnje velja, naj ne začneja učne ure, ne da bi poznal doseženo stopnjo poučevanja in ne imel načrta za vnaprej.

NAČELO DOSTOPNOSTI

Delo učitelja vožnje vsakodnevno poteka med ljudmi različne starosti in formalnih izobrazb. Njihovi starosti in izobrazbi mora biti prilagojena tudi njegova razlaga. Zato je zelo pomembno, da učitelj vožnje dobro pozna kandidata, ki ga usposablja. Svojo razlago tako lahko prilagodi kandidatovim izhodiščem.

NAČELO NAZORNOSTI

Učitelj cestno prometnih predpisov in vožnje mora svojo besedno razlago podkrepiti s skico, sliko, praktičnim prikazom ali s čustvenim izhodiščem. Kandidat si tako snov, ki mu jo podajamo, veliko lažje zapomni. Vedeti moramo, da si človek zapomni:

- 10% tistega, kar prebere,
- 20% tistega, kar sliši,
- 30% tistega, kar vidi,
- 50% tistega, kar sliši in vidi,
- 70% tistega, kar sam reče,
- 90% tistega, kar sam naredi.

V zadnjem času se daje vse večji poudarek izkustvenemu učenju, kar pomeni, da posameznik svoje znanje pridobiva preko številnih lastnih izkušenj, ga ponotranji in ga zna uporabiti v številnih novih nepredvidljivih situacijah. Naloga učitelja vožnje je, da kandidata postavlja v različne situacije, v katerih se kandidat lahko kali.

NAČELO ZAVESTNE AKTIVNOSTI

Kandidat pride v avtošolo z željo opraviti vozniški izpit, posamezniki pa celo po sili razmer, kot na primer: izguba partnerja, pogoj za zaposlitev, prenehanje veljavnosti vozniškega dovoljenja... To pomeni, da je njegova motivacija lahko zelo nizka in je za usposabljanje dokaj nezainteresiran. Učitelj cestno prometnih predpisov in vožnje ima zelo zahtevno nalogo in sicer vzbuditi zanimanje in željo po znanju in kandidatovo zavestno aktivnost. To mu lahko uspe le z zanimivo in nazorno razlago, ki je podkrepljena s številnimi primeri.

Kandidat se mora zavedati, da se uči zase in bo za dosego želenega cilja potrebno vložiti kar nekaj časa, truda in navsezadnje tudi denarja. Učitelj cestno prometnih predpisov in vožnje pa ga mora pri tem čimbolj motivirati.

NAČELO TRAJNOSTI ZNANJA

Kandidat mora osvojena znanja in spretnosti ves čas nadgrajevati. Za ljudi je značilno tudi pozabljanje. Najslabše si zapomnimo slišane podatke, bolje videne, najmanj pa pozabimo motorične rutinske gibe. Ker velik del komunikacije s kandidatom poteka preko pogovora, se mora učitelj vožnje osredotočiti na bistvo.

Za zagotavljanje trajnosti znanja je potrebno slednjega dograjevati in dopolnjevati v rednih intervalih. Za učenje vožnje velja optimalni razpored treh do štirih srečanj tedensko.

NAČELO POVEZOVANJA TEORIJE S PRAKSO

Kandidat za voznika motornih vozil se na začetku usposabljanja sreča s teoretičnim delom: cestno prometnimi predpisi, etiko, psihologijo... Do praktičnega usposabljanja pogosto preteče kar nekaj časa in zato mora učitelj vožnje najprej ugotoviti stopnjo znanja iz teorije. Dober kandidat bo le tisti, ki bo znal teoretično podlago povezati z vožnjo. Marsikomu prav to povzroča težave.

NAČELO INDIVIDUALIZACIJE IN DIFERENCIACIJE

Proces usposabljanja mora biti prilagojen posamezniku, njegovim sposobnostim, znanju in osebnosti. Učitelj vožnje mora učno uro zasnovati ob upoštevanju treh dejavnikov:

- spoznati je potrebno izobrazbeno raven kandidata,
- ugotoviti predhodno znanje kandidata,
- učni proces prilagoditi času kandidata.

3.5. POT DO ZNANJA

Na poti do znanja mora učitelj cestno prometnih predpisov upoštevati naslednje stopnje:

1. stopnja – UVAJANJE

Ta del je namenjen pripravi kandidatov za učenje. Pritegniti je potrebno kandidatovo pozornost, vzbuditi vedoželjnost, razvijanje pričakovanja, pozornost in koncentracijo. Vse to mora učitelj cestno prometnih predpisov ohranjati ves čas predavanja. Za uvajanje lahko uporabimo zanimivo anekdoto, zanimive podatke ali z obrazložitvijo praktičnega pomena nove teme.

2. stopnja – OBRAVNAVANJE NOVE UČNE SNOVI

Obravnavana nove učne snovi poteka ob razlagi, povezani z demonstracijo. Na tej stopnji kandidati pridobivajo nova znanja in so aktivni tako, da znajo opazovati, ločiti bistveno od nebistvenega, ugotoviti podobnosti in razlike...

3. stopnja – UTRJEVANJE, PONAVLJANJE

Naloga pouka je, da pridobljeno znanje postane last posameznika. Udeleženci morajo ponavljati in obnavljati določene vsebine, saj le tako trajno ohranijo določena dejstva in posplošitve.

4. stopnja – PREVERJANJE ZNANJA

V učnem procesu ločimo dve vrsti preverjanja znanja. Sprotno preverjanje nam da takojšnjo informacijo o uspešnosti poučevanja, končno preverjanje oziroma ocenjevanje pa lahko izvedemo, ko smo izpeljali in zaključili vse faze učnega procesa.

5. stopnja – UPORABA ZNANJA

Naučeno je treba znati tudi uporabiti v vsakdanjem življenju, v novih situacijah. Kandidat mora znati samostojno pridobljeno znanje posplošiti tudi na različne informacije.

Tudi pri praktičnem usposabljanju kandidatov za voznike motornih vozil mora učitelj vožnje pri individualnem delu s kandidatom smotrno uporabljati naslednjih pet stopenj:

1. stopnja - PRIPRAVA KANDIDATA

Pomemben je prvi stik ob vsakem srečanju. S prijaznostjo izrečemo kandidatu dobrodošlico in izražamo veselje do dela z njim. Potrebno je jasno napovedati učno snov in kako bo učenje potekalo.

2. stopnja – UVAJANJE V NOVO VAJO

Večini kandidatov so strokovni izrazi tuji, zato naj bo razlaga učitelja vožnje jasna, sistematična in podkrepjena z demonstracijo. Slabo opisane naloge lahko kandidata le zmedejo ali pa celo prestrašijo.

3. stopnja – PRVI SAMOSTOJNI POSKUS

Kandidat ponovi vajo za učiteljem vožnje ali po njegovi razlagi in poskuša izvršiti prejeta navodila. Učitelj vožnje mora vožnjo kandidata pozorno spremljati in mu nuditi sprotne informacije. Seveda se od kandidata pričakuje povratno informacijo o nejasnostih, občutkih...

4. stopnja – VODENO URJENJE

Z urjenjem se izboljšajo spretnosti, veščine, navade in razvijajo sposobnosti. Urjenje poteka z namenom, da kandidat ob ponavljanju določene aktivnosti dejanja avtomatizira in da vožnja poteka zanesljivo, hitro ob vedno manj potrebnih kontrolah zavesti. Učitelj vožnje določeno vajo večkrat ponovi v različnih prometnih situacijah.

5. stopnja – SAMOSTOJNO DELO

Kandidat samostojno opravlja določene elemente vožnje in je sam tisti, ki ve, da je v določeni situaciji ravnal napačno. Tehnika vožnje postaja brežhibna in popravljanje učitelja vožnje nadomesti samokontrola kandidata.

3.6. UČNE METODE, OBLIKE IN SREDSTVA

Učne metode so praktično preverjeni načini učinkovite komunikacije med udeleženci izobraževanja na vseh stopnjah učnega procesa od pripravljanja, obravnavanja nove učne snovi, urjenja, ponavljanja in preverjanja znanja ter spretnosti.

Učne oblike se kažejo v različnih delih usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil. Pri teoretičnem delu usposabljanja se pretežno uporablja frontalna učna oblika, ki se včasih dopolnjuje s skupinsko. Pri praktičnem usposabljanju pa govorimo o individualnem pouku, saj učitelj vožnje usposablja le enega kandidata.

Zelo uspešno in pri kandidatih priljubljeno je tudi usposabljanje kandidatov v dvojicah, kjer en kandidat vozi, drugi pa opazuje.

Učna sredstva so pripomočki, s pomočjo katerih prenašamo znanje, razvijamo spretnosti in navade, ki učitelju pomagajo pri prenašanju znanja. Mednje lahko štejemo: računalnik, projektor, šolsko tablo, učno mapo in ne nazadnje tudi motorno vozilo in poligon.

3.7. ZGRADBA UČNE URE

V praksi mora imeti učitelj cestnoprometnih predpisov in vožnje narejeno vsebinsko pripravo na pouk, vsebine pa časovno razdelane. Posamezna učna ura mora imeti glavo in rep. To je tako imenovana zgradba učne ure. Vsebovati mora:

1. uvod,
2. ponavljanje
3. novo učno snov (predstavitev in razlago, ponazoritev, poskušanje in urjenje)
4. posploševanje
5. povzetek učne ure
6. napoved naslednje učne teme in zaključek.

4. INTERNI PROGRAM USPOSABLJANJA – TEORETIČNI DEL

4.1. PROBLEMATIKA PRI TEORETIČNEM DELU USPOSABLJANJA KANDIDATOV

Tudi pri organiziranju teoretičnega dela usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil se srečamo z določeno problematiko. Hkrati se na teoretični del prijavijo kandidati za več kategorij, tako za kategorijo A, B, H, C... Prav gotovo ne bi bilo racionalno, da bi za vsako kategorijo motornih vozil posebej organizirali teoretično usposabljanje, saj bi potrebovali več učiteljev cestno prometnih predpisov. Pojavile bi se tudi čakalne dobe, saj Zakon o varnosti v cestnem prometu določa, da mora trajati teoretično usposabljanje vsaj štirideset šolskih ur. Poleg tega bi se srečali s prostorsko stisko, saj ena učilnica ne bi zadostovala.

Pri organiziranju teoretičnega dela usposabljanja smo le tega razdelili na več delov:

1. splošni del s poudarkom na B kategoriji
2. dodatni del za kategoriji A, A1 in H
3. dodatni del za kategorije C, D, E
4. dodatni del za kategorijo F.

To nam omogoča veliko boljše izkoriščenost učitelja cestno prometnih predpisov in navsezadnje potrebujemo samo eno učilnico.

4.2. SPLOŠNI DEL S POUČENOM NA B KATEGORIJI

1. Uvod v teoretično usposabljanje
2. Vozniško dovoljenje: pojem, pridobitev, kategorije in dimenzije vozil, voznik začetnik, dokumentacija voznika in vozila
3. Vozilo: motor, delovanje, prepoznavanje napak na vozilu ter reševanje le teh
4. Vidljivost: naprave, ki omogočajo dobro vidljivost in uporaba le teh (stekla, ogledala, brisalci, klimatska naprava, luči ter vidnost enoslednih vozil)

5. Opozorilni znaki: svetlobni in zvočni ter uporaba in sporazumevanje z drugimi prometnimi udeleženci (odstopanje prednosti ipd.)
6. Pnevmatike: vrste in dimenzije, aqaplaning, stabilnost na mokri, zasneženi, poledeneli in onesnaženi cesti, zamenjava koles in zimska oprema
7. Priprava na vožnjo: oblačila, obutev, utrujenost in počitki. Nastavitev sedeža, vzglavnikov, volana s poudarkom na varnostnih vidikih; vzvratna ogledala in vidna polja pri različnih vrstah vozil
8. Varnostne naprave: varnostni pas in vzglavnik, airbag, zavarovanje otrok
9. Zavore in zaviranje: tehnični vidik in uporaba zavor, zaviranje v sili in ABS
10. Pot ustavljanja, reakcijska pot, zavorna pot in dejavniki ki vplivajo na le te
11. Varnostni trikotnik
12. Obremenitev vozila in tovor; nakladanje in razkladanje, odgovornost voznika, izredni prevoz in prevoz nevarnih snovi
13. Prevoz potnikov in voznikova odgovornost
14. Vleka priklopnika; priklop in odklop ter vzdrževanje sklopov, pravila ki se navezujejo na vleko
15. Tehnični pregled, registracija in zavarovanje
16. Splošna načela cestnega prometa in ravnanje v prometu (uporaba naprav in opreme, lega na cesti, izmenično vključevanje, premik z vozilom, prednost kolesarjev, vzvratna vožnja in obračanje
17. Hitrost: največje dovoljene hitrosti in prilagajanje hitrosti
18. Predvidevanje
19. Prometni znaki in dopolnilne table
20. Svetlobni prometni znaki
21. Označbe na vozišču
22. Znaki s spremenljivo vsebino in triopan znak
23. Križišče: razvrščanje, vožnja skozi križišče, zavijanje in prednost
24. Prehod ceste čez železniško progo
25. Prehitevanje in vožnja mimo
26. Srečanje
27. Ustavitev in parkiranje
28. Vleka pokvarjenih vozil
29. Mestni javni potniški promet
30. Vožnja skozi predor
31. Pešci v prometu in odnos voznikov do pešcev
32. Delo na cesti
33. Vozila z rumeno utripajočo lučjo in njihova udeležba v prometu
34. Onesnaževanje cest
35. Vožnja po cesti rezervirani za motorni promet in avtocesti
36. Psihoaktivne snovi, psihofizična stanja voznikov ter nadzor
37. Vloga in delo policije ter naprave in oprema, ki jo uporabljajo pri nadzoru prometa
38. Sankcije
39. Ravnanje v primeru prometne nesreče in kategorije prometnih nesreč
40. Psihologija in etika v prometu

4.3. DODATNI DEL ZA KATEGORIJE A, A1 IN H

1. Predstavitev kategorij A, A1, H in pojmi
2. Vrste motornih koles

3. Značilnosti enoslednih vozil, naprave in delovanje
4. Pogonski prenos, vilice in vzmetenje ter pnevmatike
5. Zavore (prednja in zadnja) ter zaviranje
6. Zaščitna oprema voznika in sopotnika ter priprava na vožnjo
7. Posebnosti vožnje enoslednih vozil, vidnost motorista ter nevarnosti (označbe na vozišču, jaški, kolesnice, tiri tramvaja, bočni veter, onesnaženo vozišče) in predvidevanje
8. Vožnja potnika in prtljage

4.4. DODATNI DEL ZA KATEGORIJE C, C+E, D, D+E

1. Predstavitev kategorij C, C+E, D, D+E in pojmi
2. Vrste vozil za prevoz tovora in potnikov ter različne skupine vozil (vlečnega vozila in priklopnega vozila), oviranje vidnega polja zaradi lastnosti vozil
3. Delovanje motorjev z notranjim izgorevanjem in vpliv tekočin (motorno olje, hladilna tekočina, sistemi mazanja, tekočina za pranje stekel...), sistem goriva in električnih vodov ter prenos moči
4. Pnevmatike
5. Vrste zavornih sistemov in opreme ter njihovo delovanje, uporaba regulatorja hitrosti
6. Vrste, delovanje in vzdrževanje sklopk za priklop priklopnih in polpriklopnih vozil
7. Prepoznavanje okvar pri delovanju vozila in naprav ter vzdrževanje vozil
8. Priprava na vožnjo, trajanje vožnje in počitki, delovanje in uporaba nadzorne opreme za kontrolo dela voznika in gibanja (tahograf)
9. Ekonomika vožnje
10. Pravila o prevozu blaga in potnikov ter dokumenti o vozilu in tovoru v notranjem in mednarodnem prometu
11. Varnostni dejavniki povezani z natovarjanjem vozil, nadzor tovora, različne vrste tovora in pričvrstitve ter zavarovanje tovora
12. Voznikova odgovornost pri prevozu tovora in potnikov
13. Pravila o merah in masah vozil v cestnem prometu, izredni prevoz
14. Ravnanje v primeru prometne nesreče, zaščita okolja, evakuacija potnikov
15. Orientacija v prometu (avtomobilske karte, elektronska navigacija)

4.5. DODATNI DEL ZA KATEGORIJU F

1. Predstavitev kategorije F in pojmi
2. Lastnosti vozil v kategoriji F in oviranje vidnega polja
3. Pnevmatike, luči, delovni žaromet ter druge naprave in oprema vozil, njihovo vzdrževanje ter prepoznavanje okvar in nevarnosti
4. Obremenitev vozila, prevoz tovora in ljudi ter vleka traktorskega priklopnika ali priključka
5. Gospodarska vožnja
6. Največje dovoljene hitrosti
7. Varno delo s traktorji in traktorskimi priključki

5. INTERNI PROGRAM USPOSABLJANJA – PRAKTIČNI DEL

5.1. DELITEV PROGRAMA USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL V TRI STOPNJE

Program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil je razdeljen v tri stopnje poučevanja, v katerih so upoštevana osnovna didaktična načela. Med seboj se razlikujejo predvsem glede na prometno površino ter gostoto prometa. S povečevanjem hitrosti vožnje in gostote prometa narašča tudi nevarnost. Učitelj vožnje mora zato dosledno upoštevati postopnost usposabljanja ter stopnje poučevanja, ki so:

1. **stopnja** - spoznavanje vozila in učenje osnovne tehnike vožnje. Vaje se izvajajo na neprometni površini ali poligonu avtošole.
2. **stopnja** - učenje vožnje po cestah z redkim prometom, v naselju in izven.
3. **stopnja** - učenje vožnje v gostem prometu, v naselju in izven njega.

5.2. PRAKTIČNI PROGRAM USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL KATEGORIJE A (DO 125 CCM OZ. DO 11KW IN DO 25 KW ALI 0,16 KW/KG)

Cilj usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije A je usposobitev za varno, samostojno udeležbo v prometu. Zaradi večje ogroženosti voznikov motornih koles v prometu so glavni cilji usposabljanja povezani s pravilno uporabo zaščitne opreme voznika motornega kolesa, z obvladovanjem osnov tehnike vožnje, ki omogočajo varnejše manevriranje z vozilom, z usposobitvijo voznika motornega kolesa za predvidevanje ter za pravilno ravnanje v kritičnih situacijah.

VAJA	VSEBINA VAJE
1. stopnja	
Spoznavanje vozila in učenje osnovne tehnike vožnje. Vaje se izvajajo na neprometni površini ali poligonu avtošole.	
1. vaja	Spoznavanje vozila: <ul style="list-style-type: none"> - spoznavanje zaščitne opreme motorista in bistvenih tehničnih podatkov o vozilu (masa, nosilnost, moč motorja, pospeški in izvedba zavor; - spoznavanje osnov stabilnosti enoslednega vozila (vpliv globine vzorca tekalne površine in tlaka v pnevmatikah na varno vožnjo), obtežitev in pravilna razporeditev tovora; - pravilna drža voznika med vožnjo v različnih okoliščinah, pri različnih hitrostih in na različnih izvedbah motornih koles; - spoznavanje vplivov izrednih vremenskih razmer in specifičnih nepredvidljivih situacij na stabilnost vozila in vidljivost (dež, luže, megla, bočni veter, mastni madeži, pesek, talne označbe, jaški, poškodbe vozišča, tirnice,...); - spoznavanje naprav na vozilu, njihove pravilne uporabe ter obvladovanje preizkusa delovanja (svetlobnih in zvočnih) naprav, preverjanje napetosti verige, preizkus in pregled zavor

	<p>ter kontrola nivoja olja v motorju;</p> <ul style="list-style-type: none"> - sedanje na motorno kolo, sprostitev motornega kolesa iz stojala in postavitvev na stransko ali centralno stojalo; - drža prosto stoječega motornega kolesa in hoja okrog njega, - potiskanje motornega kolesa; - razumevanje ravnanja v primeru neizogibnega padca in prekinitvev električnega napajanja motorja; - dviganje motornega kolesa s tal. <p>Čas za izvedbo vaje: najmanj 1 ura.</p>
2. vaja	<p>Osnovna tehnika vožnje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagon in ugašanje motorja, speljevanje ter ustavitvev in ustavljanje; - vzvratni premik sede na motorju; - prestavljanje iz prve v drugo in iz druge v prvo prestavo; - pospeševanje in zmanjševanje hitrosti vožnje ter ustavitvev; - speljevanje in ustavitvev, sestopanje z eno, z drugo nogo ali z obema; - vožnja z vmesno menjavo prestavnega razmerja; - naglo pospeševanje, naglo zaviranje. <p>Čas za izvedbo vaje: najmanj 2 uri.</p>
3. vaja	<p>Spretnostna vožnja (vadba elementov vožnje iz pravilnika o voznškem izpitu):</p> <ul style="list-style-type: none"> - ločeno zaviranje s prednjo oz. zadnjo zavoro, zaviranje z obema zavorama hkrati); - hitro pospeševanje do hitrosti najmanj 50 km/h (z motornimi kolesi do 125 ccm in 11 kW moči motorja le do 30 km/h) in zaviranje pred oviro; - aritmični slalom; - izogibanje oviri (z in brez uporabe zavor); - speljevanje v polkrogu; - speljevanje, vožnja in ustavljanje na neutrjeni površini ali na makadamu; - Počasna vožnja naravnost; - vožnja osmice na omejenem začrtanem prostoru; - počasna vijugasta vožnja med stožci; - vožnja v krogu s postopnim spreminjanjem premera kroga; hitrosti in smeri vožnje; - vožnja z eno roko; - pravilna uporaba prednje in zadnje zavore. <p>Čas za izvedbo vaje: najmanj 2 uri.</p>
<p>2. stopnja Učenje vožnje po cestah z redkim prometom, v naselju in izven.</p>	
4. vaja	<p>Vključevanje v promet iz neprometne površine ali poligona:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vožnja po manj prometnih cestah izven naselja in ustavitvev ter parkiranje; - vožnja mimo, dohitevanje in prehitevanje, speljevanje na

	<p>klancu;</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvrščanje in vožnja v križišče po prednostni cesti; - razvrščanje in vožnja v križišče po neprednostni cesti. <p>Čas za izvedbo vaje: najmanj 2 uri.</p>
<p>3. stopnja Učenje vožnje v gostem prometu, v naselju in izven njega.</p>	
5. vaja	<p>Zahtevnejša križišča in enosmerna cesta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vožnja in razvrščanje skozi križišče, kjer je promet urejen s svetlobnimi prometnimi znaki ali kjer promet ureja policist; - vožnja po večpasovnih cestah in prehajanje iz enega na drug prometni pas; - vožnja po enosmerni cesti; - vožnja v različnih prometnih pogojih (mestno območje z gostim prometom, križišča s krožnim prometom). <p>Čas za izvedbo: najmanj 2 uri.</p>
6. vaja	<p>Nočna vožnja izven naselja (najmanj 30 km prevožene poti). Čas za izvedbo vaje: najmanj 1 ura.</p>
7. vaja	<p>Relacijska vožnja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - najmanj dve učni uri skupaj in najmanj 60 km prevožene poti (vijugaste in hribovite ceste, vožnja skozi predor (opozorilo na zatemnjene vizirje, sončna očala, rosenje in mehanske poškodbe vizirjev), vožnja v skupini, obračanje na vozišču; - učitelj vožnje spremlja kandidate na svojem motornem kolesu, po možnosti poučuje dva kandidata hkrati. <p>Čas za izvedbo vaje: najmanj 2 uri.</p>
8. vaja	<p>Vožnja po avtocesti ali cesti rezervirani za motorna vozila:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poudarek na vključevanju v promet, prehitevanju, izključevanju s ceste, izvozih na počivališča, ustavljanje v sili; - učitelj vožnje spremlja kandidata na svojem motornem kolesu; - ustavitev v sili se izvede v obliki teoretičnega prikaza postopka. <p>Čas za izvedbo vaje: najmanj 1 ura.</p>
9. vaja	<p>Preizkus znanja iz vožnje. Obsegati mora preverjanje vseh elementov iz posameznih sklopov predpisanih vaj v enakem obsegu kot na vozniškem izpitu.</p>

5.3. PRAKTIČNI PROGRAM USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL KATEGORIJE A (Z VEČJO MOČJO MOTORJA – NAD 35 KW)

Ta program usposabljanja temelji na razširjenem in zahtevneje izpeljanem programu usposabljanja kandidatov za voznike kategorije A. Poudarek je na obvladovanju vožnje motornih koles z večjo močjo motorja (najmanj 35 kW), zlasti po hitrejših cestah in potovalnih vožnjah.

VAJA	VSEBINA VAJE
1. stopnja	<p>Spoznavanje vozila in učenje osnovne tehnike vožnje. Vaje se izvajajo na neprometni površini ali poligonu avtošole.</p>
1. vaja	<p>Spoznavanje vozila:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznavanje zaščitne opreme motorista in bistvenih tehničnih podatkov o vozilu (masa, nosilnost, moč motorja, pospeški in izvedba zavor; - poznavanje osnov stabilnosti enoslednega vozila (vpliv globine vzorca tekalne površine in tlaka v pnevmatikah na varno vožnjo), obtežitev in pravilna razporeditev tovora; - pravilna drža voznika med vožnjo v različnih okoliščinah, pri različnih hitrostih in na različnih izvedbah motornih koles; - poznavanje vplivov izrednih vremenskih razmer in specifičnih nepredvidljivih situacij na stabilnost vozila in vidljivost (dež, luže, megla, bočni veter, mastni madeži, pesek, talne označbe, jaški, poškodbe vozišča, tirnice,...); - poznavanje naprav na vozilu, njihove pravilne uporabe ter obvladovanje preizkusa delovanja (svetlobnih in zvočnih) naprav, preverjanje napetosti verige, preizkus in pregled zavor ter kontrola nivoja olja v motorju; - sedanje na motorno kolo, sprostitvev motornega kolesa iz stojala in postavitvev na stransko ali centralno stojalo; - drža prosto stoječega motornega kolesa in hoja okrog njega, - potiskanje motornega kolesa; - razumevanje ravnanja v primeru neizogibnega padca in prekinitev električnega napajanja motorja; - dviganje motornega kolesa s tal. <p>Kandidat zahtevane spretnosti pridobiva najprej na motornem kolesu z omejeno močjo motorja 25 kW ali 0,16 kW/kg moči motorja. Šele ko obvlada spretnosti s tem motornim kolesom, pridobiva spretnosti z močnejšim motornim kolesom – najmanj 35 kW. Čas za izvedbo vaje: najmanj 1 ura.</p>
2. vaja	<p>Osnovna tehnika vožnje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagon in ugašanje motorja, speljevanje ter ustavitvev in ustavljanje; - vzratni premik sede na motorju, z močjo nog ali naprave za vzratno vožnjo; - prestavljanje iz prve v drugo in iz druge v prvo prestavo; - pospeševanje in zmanjševanje hitrosti vožnje ter ustavitvev; - speljevanje in ustavitvev, sestopanje z eno, z drugo nogo ali z obema; - vožnja z vmesno menjavo prestavnega razmerja; - naglo pospeševanje do hitrosti najmanj 30 km/h; - naglo zaviranje. <p>Kandidat zahtevane spretnosti pridobiva najprej na motornem kolesu z omejeno močjo motorja 25 kW ali 0,16 kW/kg moči motorja. Šele ko</p>

	<p>obvlada spretnosti s tem motornim kolesom, pridobiva spretnosti z močnejšim motornim kolesom – najmanj 35 kW. Čas za izvedbo vaje: najmanj 2 uri.</p>
3. vaja	<p>Spretnostna vožnja (vadba elementov vožnje iz pravilnika o voznikem izpitu):</p> <ul style="list-style-type: none"> - ločeno zaviranje s prednjo oz. zadnjo zavoro, zaviranje z obema zavorama hkrati; - hitro pospeševanje do hitrosti najmanj 50 km/h (z motornimi kolesi do 125 ccm in 11 kW moči motorja le do 30 km/h) in zaviranje pred oviro; - aritmični slalom; - izogibanje oviri (z in brez uporabe zavor); - speljevanje v polkrogu; - speljevanje, vožnja in ustavljanje na neutrjeni površini ali na makadamu; - počasna vožnja naravnost; - vožnja osmice na omejenem začrtanem prostoru; - počasna vijugasta vožnja med stožci; - vožnja v krogu s postopnim spreminjanjem premera kroga; - hitrosti in smeri vožnje; - vožnja z eno roko; - pravilna uporaba prednje in zadnje zavore. <p>Kandidat zahtevane spretnosti pridobiva najprej na motornem kolesu z omejeno močjo motorja 25 kW ali 0,16 kW/kg moči motorja. Šele ko obvlada spretnosti s tem motornim kolesom, pridobiva spretnosti z močnejšim motornim kolesom – najmanj 35 kW. Čas za izvedbo vaje: najmanj 2 uri.</p>
<p>2. stopnja Učenje vožnje po cestah z redkim prometom, v naselju in izven.</p>	
4. vaja	<p>Vključevanje v promet iz neprometne površine ali poligona:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vožnja po manj prometnih cestah izven naselja in ustavitve ter parkiranje; - vožnja mimo, dohitevanje in prehitevanje, speljevanje na klancu; - razvrščanje in vožnja v križišče po prednostni cesti; - razvrščanje in vožnja v križišče po neprednostni cesti. <p>Čas za izvedbo vaje: najmanj 1 ura.</p>
5. vaja	<p>Zahtevnejša križišča in enosmerna cesta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vožnja in razvrščanje skozi križišče, kjer je promet urejen s svetlobnimi prometnimi znaki ali kjer promet ureja policist; - vožnja po večpasovnih cestah in prehajanje iz enega na drug prometni pas; - vožnja po enosmerni cesti; - vožnja v različnih prometnih pogojih (mestno območje z gostim prometom, križišča s krožnim prometom). <p>Čas za izvedbo: najmanj 2 uri.</p>

3. stopnja Učenje vožnje v gostem prometu, v naselju in izven njega.	
6. vaja	Nočna vožnja izven naselja, najmanj 30 km prevožene poti. Čas za izvedbo vaje: najmanj 1 ura.
7. vaja	Relacijska vožnja: - najmanj tri učne ure skupaj in najmanj 80 km prevožene poti. Relacija naj zajema vijugaste in gorske ceste, vožnjo skozi predor, vožnjo v skupini,.... Učitelj vožnje naj spremlja kandidate na svojem motornem kolesu, po možnosti poučuje dva kandidata hkrati. Čas za izvedbo vaje najmanj 3 ure.
8. vaja	Vožnja po avtocesti ali po cesti rezervirani za motorna vozila: - poudarek je na vključevanju v promet, prehitevanju, izključevanju z avtoceste, izvozih na avtocestna počivališča. Vožnja naj vključuje tudi vožnjo po manj prometnih cestah, ki omogočajo vožnjo z večjimi hitrostmi in ustavljanje v sili; Učitelj vožnje spremlja kandidata na svojem motornem kolesu, ustavljanje v sili pa se izvede v obliki teoretičnega prikaza. Čas za izvedbo vaje: najmanj 3 ure.
9. vaja	Preizkus znanja iz vožnje. Obsegati mora preverjanje vseh elementov iz posameznih sklopov predpisanih vaj v enakem obsegu kot na vozniškem izpitu.

5.4. DOPOLNILNI PRAKTIČNI DEL USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL KATEGORIJE A

Ta program je namenjen usposabljanju kandidatov za voznike motornih vozil kategorije A, ki so dopolnili 21 let starosti, pa jim omejitev še ni potekla. Temelji na razširjenem in zahtevnejem izpeljanem programu usposabljanja kandidatov za voznike kategorije A. Poudarek je na obvladovanju vožnje motornih koles z večjo močjo motorja (najmanj 35 kW), zlasti po hitrejših cestah in potovalnih vožnjah.

VAJA	VSEBINA VAJE
1. stopnja Spoznavanje vozila in učenje osnovne tehnike vožnje. Vaje se izvajajo na neprometni površini ali poligonu avtošole.	
1., 2., 3. vaja	Utrjevanje in ponavljanje znanj in spretnosti iz 1., 2., 3. vaje praktičnega programa usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil. Čas za izvedbo vaje: najmanj 1 ura.
2. stopnja Učenje vožnje po cestah z redkim prometom, v naselju in izven.	

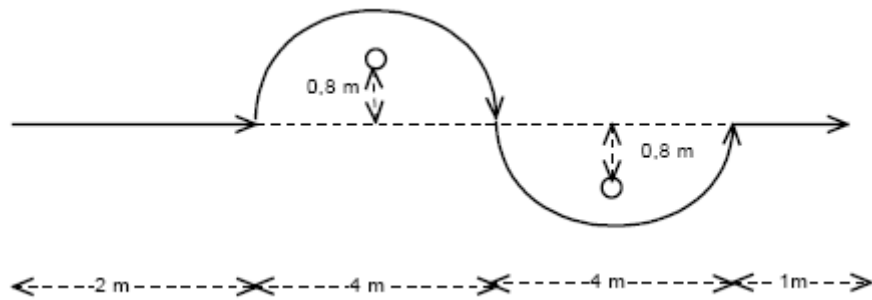
4., 5. vaja	Utrjevanje in ponavljanje znanj in spretnosti iz 4. in 5. vaje praktičnega programa usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil. Čas za izvedbo: najmanj 1 ura.
3. stopnja Učenje vožnje v gostem prometu, v naselju in izven njega.	
6. vaja	Nočna vožnja izven naselja: - najmanj 30 km prevožene poti. Vaja se lahko izvaja tudi v okviru skupaj z 7. ali 8. vajo. Čas za izvedbo vaje: najmanj 1 ura.
7. vaja	Relacijska vožnja - najmanj tri učne ure skupaj in najmanj 80 km prevožene poti. Relacija naj zajema vijugaste in gorske ceste, vožnjo skozi predor, vožnjo v skupini, obračanje na vozišču... Čas za izvedbo vaje: najmanj 3 učne ure
8. vaja	Vožnja po avtocesti ali po cesti rezervirani za motorna vozila: - poudarek je na vključevanju v promet, prehitevanju, izključevanju iz avtoceste, izvozih na avtocestna počivališča. Vožnja naj vključuje tudi vožnjo po manj prometnih cestah, ki omogočajo vožnjo z večjimi hitrostmi in ustavljanje v sili. Učitelj vožnje spremlja kandidata na svojem motornem kolesu, ustavljanje v sili pa se izvede v obliki teoretičnega prikaza. Čas za izvedbo vaje: najmanj 2 uri.
9. vaja	Preizkus znanja iz vožnje. Obsegati mora preverjanje vseh elementov iz posameznih sklopov predpisanih vaj v enakem obsegu kot na vozniškem izpitu.

5.5. GRAFIČNI PRIKAZ ELEMENTOV VAJ IZ PRVE STOPNJE POUČEVANJA KATEGORIJE A V SKLADU S PRAVILNIKOM O OCENJEVANJU NA VOZNIŠKEM IZPITU

Izvedba elementa št. 1 (hoja ob vozilu)

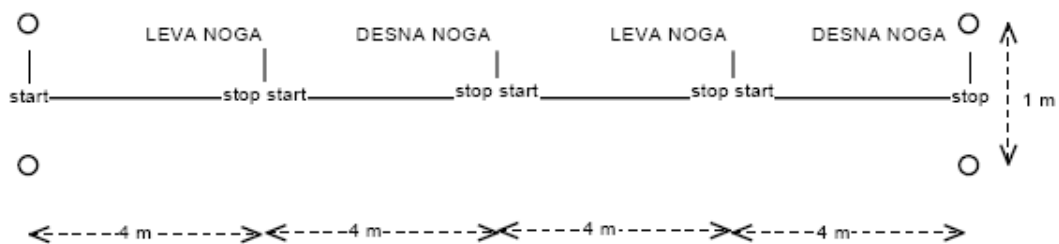
Pri tem elementu se kandidata usposablja za izvedbe naslednjih operacij:

- premikanje motornega kolesa brez pomoči motorja s hojo ob vozilu (Pri tej operaciji kandidat potiska motorno kolo in pri tem obvozi levi stožec, nato še desnega, poravna motorno kolo z osnovno linijo in zaključi z operacijo.);
- parkiranje motornega kolesa na stojalo. Kandidat mora izvesti nalogo zapustitve motornega kolesa. Motorno kolo nasloni na naslon ali ga postavi na stojalo, zaščiti motorno kolo proti premiku in padcu ter izklopi vse porabnike.

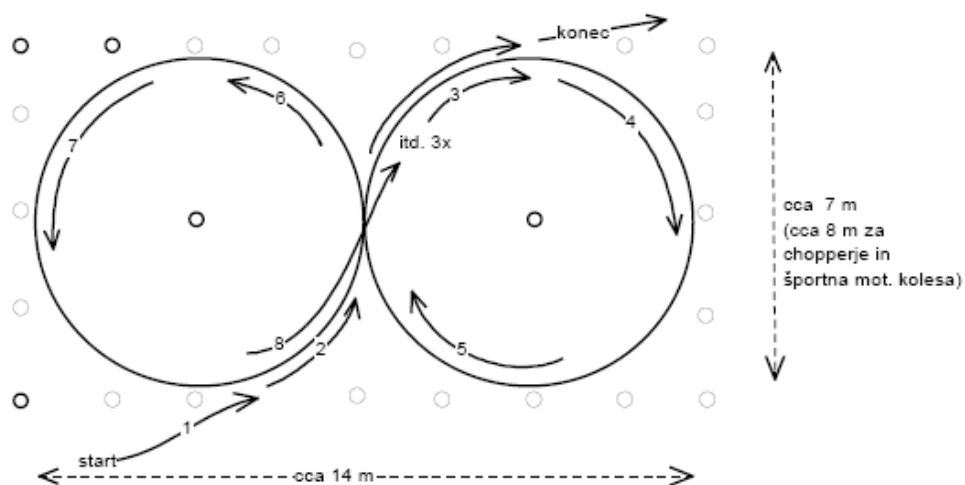
Izvedba elementa št. 2 (spelji – ustavi)

Kandidat izvaja od štartne označbe dinamične starte in ustavitve. Po vsakem startu postavi kandidat obe nogi na stopalki. Ob vsaki ustavitvi pa se opre izmenično na levo in na desno nogo. Operacije zaviranja se izvedejo štirikrat in pri tem kandidat uporablja samo prednjo zavoro. Operacija se izvaja v koridorju širine 1 metra in dolžine 16 m. Kandidat se mora na vsake 4 metre ustaviti pred črto oziroma označbo.

Izvedba elementa št. 3 (osmica)

Kandidat se z izvedbo tega elementa usposobi za prehajanje iz enega kroženja v drugo kroženje ob obveznem nagibu motornega kolesa (osmica). Pri izvedbi operacije morajo biti noge na stopalkah. Kandidat ne sme nekontrolirano zapeljati iz označenega območja za izvedbo osmice in se ne sme dotikati ali premikati stožcev. Nagib motornega kolesa v zavoju mora biti usklajen s hitrostjo. Operacija se izvede trikrat zaporedoma.

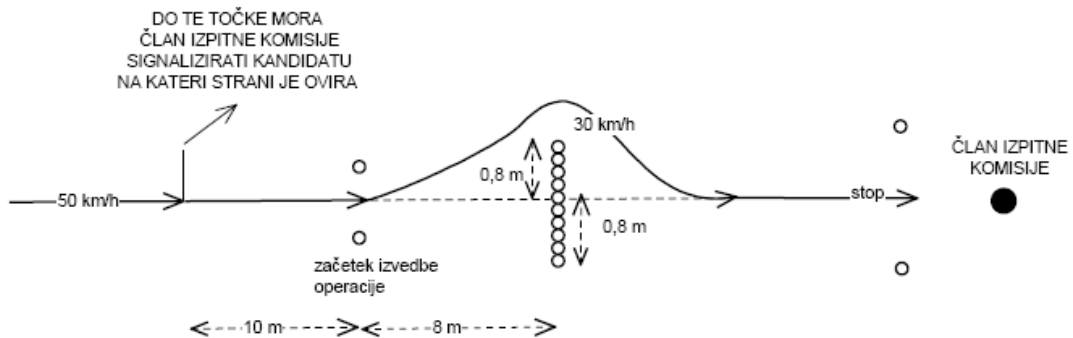

Izvedba elementa št. 4 (daljši aritmični slalom)

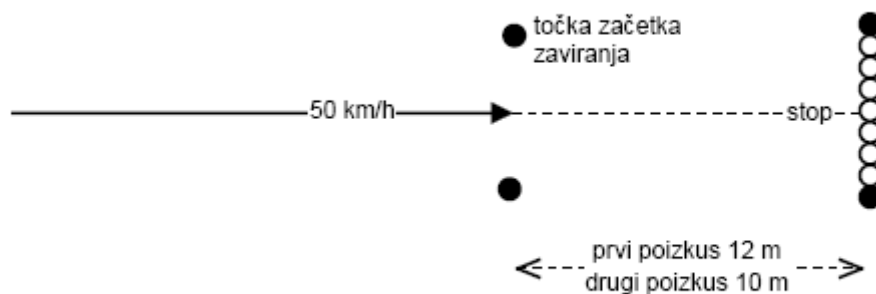
Kandidat zavija med stožci levo in desno pri hitrosti najmanj 30 km/h in mora imeti noge položene na stopalkah. Pri izvedbi ne sme premakniti ali podreti stožca, ne sme izpuščati stožcev, ne sme zapustiti koridorja stožcev za več kot en meter in se ne sme dotikati tal z nogami. Operacijo izvede enkrat. Prvi štirje stožci v elementu so postavljeni na razdalji 9 m, zadnja dva pa na razdalji 7m.

Izvedba elementa št. 5 (izognitev oviri s predhodnim zaviranjem)

Ko kandidat pridobi omenjeno hitrost – 50 km/h mu učitelj vožnje z roko signalizira na kateri strani je ovira. Kandidat mora v tem trenutku reagirati in začeti močno zavirati z obema zavorama, hkrati izklopi sklopko, ko pade hitrost na ca. 30 km/h preneha zavirati, in se začne umikati oviri. Pogled kandidata mora biti usmerjen v smeri izogibanja in ne v oviro. Kandidat pri izvedbi operacije ne sme premakniti ali podreti stožca, uporabljati mora obvezno obe zavori, ne sme imeti premajhne hitrosti in se z nogami ne sme dotikati tal. Po končanem manevru se mora pravočasno vrniti v prvotno linijo vožnje. Element se izvede dvakrat. Učitelj vožnje naključno izbira na kateri strani je ovira in lahko v obeh poizkusih izbere tudi isto stran.

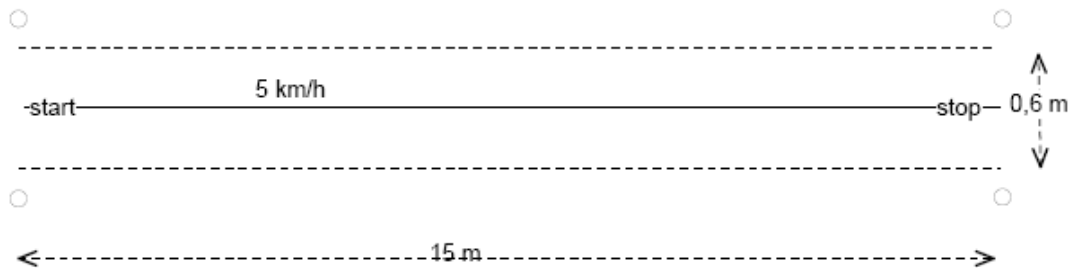
Izvedba elementa št. 6 (zaviranje v sili)

Element zaviranja v sili kandidat izvede tako, da z motornim kolesom pridobi hitrost najmanj 50 km/h, nato pa na določeni točki prične močno zavirati z obema zavorama do popolne ustavitve. Element izvede kandidat dvakrat. Zavorna pot pri prvem poizkusu ne sme biti daljša od 12 m, pri drugem poizkusu pa ne daljša kot 10 m. Med zaviranjem zavore ne smejo blokirati (dopustna je blokada zadnje zavore, ni pa priporočljivo).

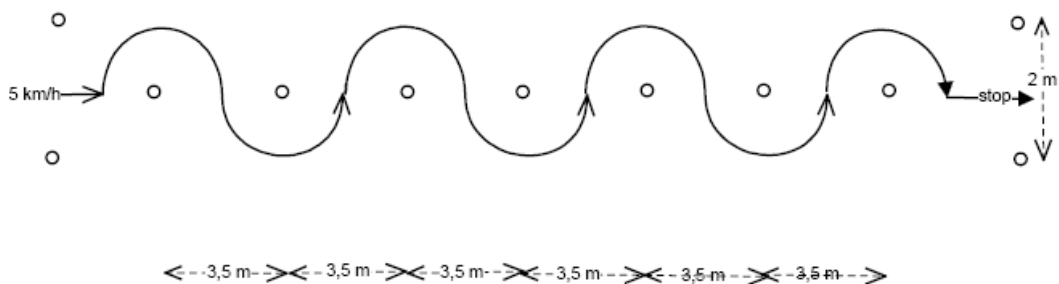

Izvedba elementa št. 7 (polževa vožnja naravnost)

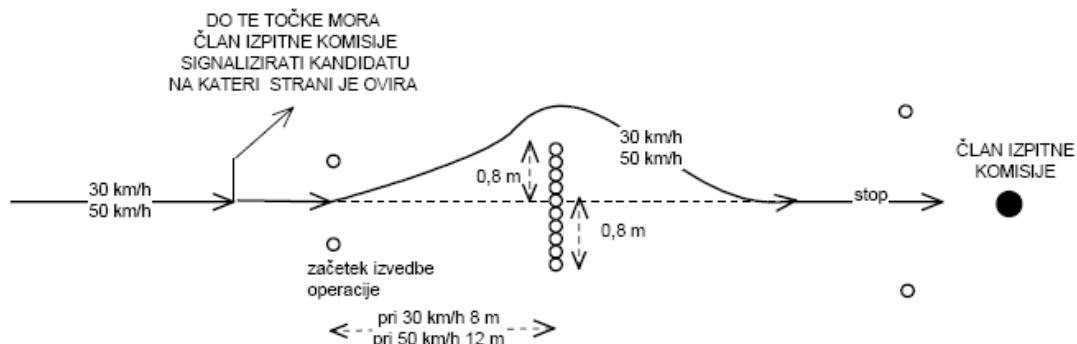
Hitrost pri izvajanju tega elementa je 5 km/h. Kandidat ne sme imeti več kot 0,3 m odklona od premice. Noge morajo biti na stopalkah, kandidat pa mora paziti na pravilno koordinacijo gibov pri upravljanju sklopke plina obeh zavor in krmila. Vožnja mora biti čimbolj enakomerna brez nepotrebnega pospeševanja in zaviranja. Dolžina preizkusa je 15 m.

Izvedba elementa št. 8 (slalom pri počasni – polževi vožnji)

Pri tem elementu mora kandidat voziti slalom med stožci pri hitrosti 5 km/h. Obe nogi mora imeti na stopalkah za noge. Pri izvedbi elementa mora kandidat pravilno uporabljati sklopko, plin in zavore. Pogled kandidata je usmerjen vedno na naslednji stožec in ne na tistega, okoli katerega pelje. Kandidat se ne sme dotikati tal z nogami, ne sme premakniti ali podreti stožca, ne sme izpustiti stožca in ne sme zapustiti koridorja stožcev za več kot 1m. Slalom se izvede s sedmimi stožci. Element se izvede enkrat.

Izvedba elementa št. 9 (izognitev oviri brez uporabe zavor)

Pri tem elementu usposabljam kandidata za nenadno izognitev oviri. Element se preizkusi dvakrat, najprej pri hitrosti najmanj 30 km/h in nato še pri hitrosti najmanj 50 km/h. Ko je kandidat pridobil omenjeno hitrost mu učitelj vožnje z roko signalizira na kateri strani je ovira. Kandidat mora v tem trenutku reagirati, izklopi sklopko in se hkrati začne umikati oviri. Pogled kandidata mora biti usmerjen v smeri izogibanja in ne v oviro. Kandidat pri izvedbi operacije ne sme premakniti ali podreti stožca, ne sme imeti premajhne hitrosti in se z nogami ne sme dotikati tal. Po končanem manevru se mora pravočasno vrniti v prvotno linijo vožnje. Učitelj vožnje naključno izbira na kateri strani je ovira in lahko v obeh poizkusih izbere tudi isto stran.

5.6. PRAKTIČNI PROGRAM USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL KATEGORIJE B

Cilj usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije B je usposobitev za varno, samostojno udeležbo v prometu. Glavni cilji usposabljanja so povezani z obvladovanjem osnov tehnike vožnje, ki omogočajo varnejše manevriranje z vozilom, poznavanjem prometnih pravil in vedenja v prometu in z usposobitvijo voznika za predvidevanje ter za pravilno ravnanje v kritičnih situacijah.

VAJA	VSEBINA VAJE
1. stopnja:	
Vaje v tej stopnji se med seboj lahko združujejo. Poučevanje kandidata v tej stopnji mora trajati najmanj 1 uro. Kraj poučevanja je neprometna površina oziroma poligon avtošole.	
1. vaja	Uvodna učna ura: <ul style="list-style-type: none"> - vstopanje in izstopanje oseb v vozilo; - prilagoditev sedeža vozniku; - drža telesa in drža rok na volanu; - namestitev varnostnega pasu, vzglavnika; - nastavitev vzratnih ogledal; - seznanjanje z načinom uporabe posameznih naprav in opreme vozila; - preizkus delovanja naprav; - zagon motorja; - speljevanje in ustavljanje vozila.
2. vaja	Počasna vožnja in vijuganje: <ul style="list-style-type: none"> - počasna vožnja z drsečo sklopko; - vijugasta vožnja v prvi prestavi naprej; - prestavljanje v drugo prestavo in ustavljanje; - vožnja osmice (slalom); - orientacija vozila (glede na širino in dolžino vozila).
3. vaja	Prestavljanje v višje in nižje prestave: <ul style="list-style-type: none"> - speljevanje vozila in pospeševanje hitrosti; - vožnja z eno roko, (druga je na prestavni ročici);

	<ul style="list-style-type: none"> - vožnja s prestavljanjem v drugo in tretjo prestavo in nazaj v drugo prestavo; - vožnja mimo ovire; - spreminjanje smeri vožnje.
4. vaja	<p>Zmanjšanje hitrosti in ustavljanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prestavljanje iz višjih v nižje prestave; - zmanjševanje hitrosti in ustavljanje z uporabo delovne zavore, - ustavljanje na določenem mestu; - nenadno ustavljanje - ustavljanje v sili; - ustavljanje vozila z uporabo vzvratnih ogledal, smernih utripalk in delovne zavore.
5. vaja	<p>Vzvratna vožnja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naravnost nazaj - drža volana z eno roko; - počasna vijugasta vzvratna vožnja.
<p>2. stopnja</p> <p>Vaje v tej stopnji se izvajajo postopno po vrstnem redu. Učitelj vožnje prilagaja trajanje izvedbe posamezne vaje vsakemu kandidatu posebej. Trajanje izvedbe 2. stopnje ne sme biti krajše kot 2 uri. Kraj poučevanja so manj prometne ceste v naselju in izven.</p>	
6. vaja	<p>Vključevanje v promet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - s poligona; - s parkirišča; - s kolovozne poti ali druge neprometne površine.
7. vaja	<p>Vožnja po manj prometni cesti v naselju in izven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lega in hitrost vozila na vozišču; - srečanje vozil na ozki cesti; - vožnja po klancu oz.strmini (speljevanje v klanec z uporabo ročne zavore - naprej in vzvratno, ustavljanje na klancu, speljevanje po klancu navzdol naprej in vzvratno; - improvizacija okvare.
8. vaja	<p>Obračanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - polkrožno obračanje; - obračanje z manevriranjem; - obračanje v križišču z uporabo stranske ceste ali uvoza.
9. vaja	<p>Vožnja po manj prometnih ulicah in križiščih prednostne in ne prednostne ceste:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvrščanje pred križiščem in vožnja skozi križišča; - vožnja naravnost in zavijanje v desno; - razvrščanje pred križiščem in zavijanje v levo; - vožnja preko prehoda ceste čez železniško progo (zavarovan oz. nezavarovan prehod).
10. vaja	Vožnja skozi križišča s krožnim prometom.

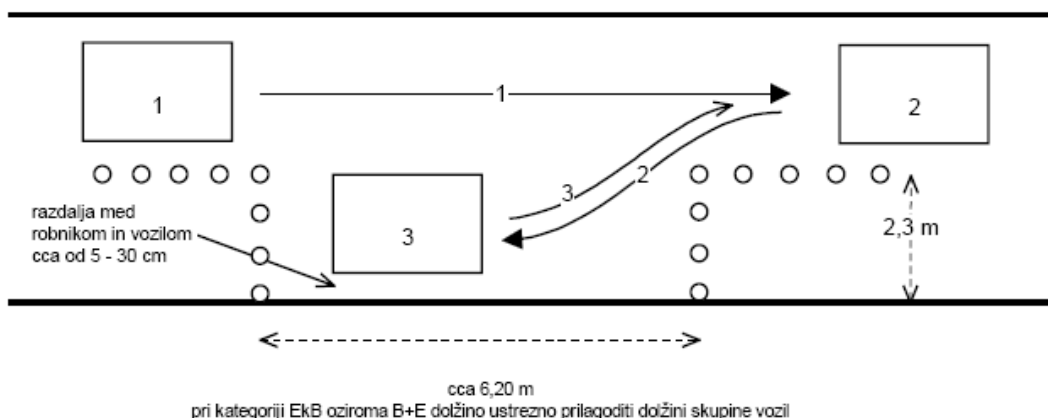
11. vaja	Parkiranje vozila: <ul style="list-style-type: none"> - bočno ustavljanje in parkiranje med dvema voziloma; - parkiranje v bokse; - vzvratno bočno parkiranje.
3. stopnja Vaje v tej stopnji se izvajajo postopno po vrstnem redu. Učitelj vožnje prilagaja trajanje izvedbe posamezne vaje vsakemu kandidatu posebej. Izvajanje vsake vaje v tej stopnji mora trajati najmanj 1 uro. Kraj poučevanja so ceste z gostim prometom v naselju in izven.	
12. vaja	Razvrstitev in vožnja skozi križišče, kjer je promet urejen s svetlobnimi prometnimi znaki ali ga ureja prometni policist: <ul style="list-style-type: none"> - naravnost in zavijanje v desno; - zavijanje v levo; - vožnja v gostem prometu.
13. vaja	Vožnja po širših cestah, kjer so označeni ali niso označeni prometni pasovi: <ul style="list-style-type: none"> - menjavanje prometnih pasov; - dohitevanje in prehitevanje drugih vozil; - sistem zadrge.
14. vaja	Vožnja po enosmerni cesti: <ul style="list-style-type: none"> - razvrstitev in zavijanje v levo z dvosmerne na enosmerno cesto; - razvrstitev in zavijanje v levo z enosmerne na enosmerno cesto; - razvrstitev in zavijanje v levo z enosmerne na dvosmerno cesto.
15. vaja	Vožnja po cesti izven naseljenega kraja: <ul style="list-style-type: none"> - lega in hitrost vozila na vozišču; - vožnja v koloni; - dohitevanje in prehitevanje vozil. Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 2 uri.
16. vaja	Nočna vožnja v naselju in izven.
17. vaja	Samostojna vožnja v naselju in izven.
18. vaja	Avtomobilska cesta in cesta rezervirana za motorna vozila: <ul style="list-style-type: none"> - opis prometne signalizacije; - vključevanje na avtomobilsko cesto; - izključevanje z avtomobilske ceste; - lega in hitrost vozila na vozišču; - prehitevanje na avtomobilski cesti; - zaviranje oz. ustavljanje v sili. Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 2 uri.
19. vaja	Preizkus znanja. Obsegati mora preverjanje vseh elementov iz posameznih sklopov

	predpisanih vaj v enakem obsegu kot na vozniškem izpitu.
--	--

5.7. GRAFIČNI PRIKAZ ELEMENTOV VAJ IZ PRVE STOPNJE POUČEVANJA KATEGORIJE B V SKLADU S PRAVILNIKOM O OCENJEVANJU NA VOZNIŠKEM IZPITU

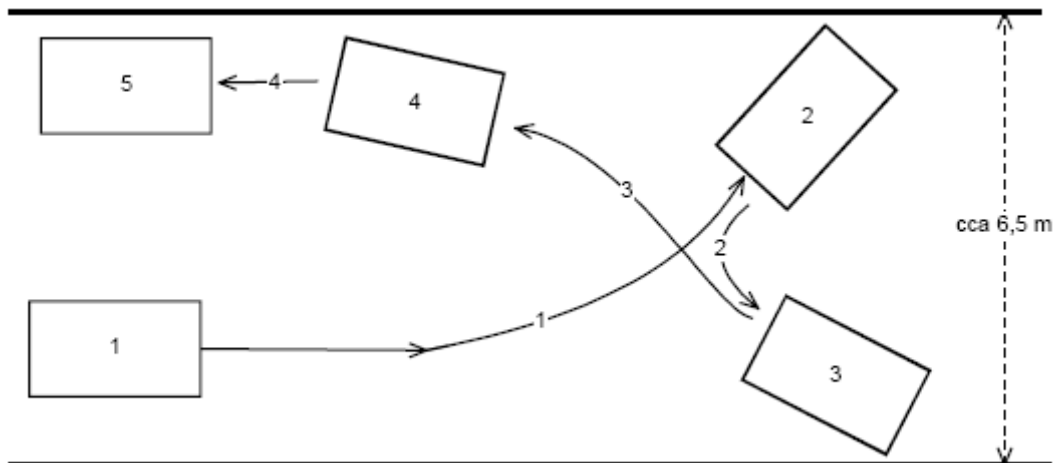
Izvedba elementa št. 1 (bočno parkiranje)

Element se izvede kot prikazuje spodnja skica. Kandidat element izvede tako, da se z vozilom pripelje mimo označenega prostora za parkiranje, se na primernem mestu ustavi in nato z vzvratno vožnjo vozilo parkira v označen prostor. Po izvedbi parkiranja vozilo postavi iz označenega prostora. Kandidat se mora pri izvajanju tega elementa pravilno ustaviti na določenem mestu, za označenim prostorom za parkiranje, pravilno nakazati spremembe premikov z vozilom in pravilno opazovati dogajanje ob vozilu. Parkiranje je pravilno izvedeno ko kandidat postavi vozilo vzporedno z robnikom ali označbo na razdalji od 5 do 30 cm.

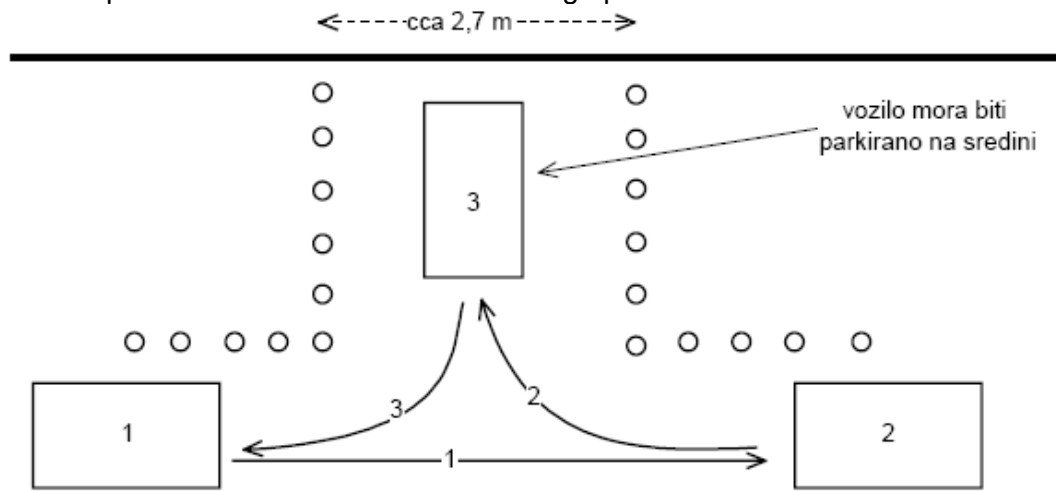
Izvedba elementa št. 2 (obračanje z manevriranjem)

Kandidat element izvede tako, da v omejenem prostoru širine maksimalno ca. 6,5 m obrne vozilo s pomočjo prestav za naprej in za nazaj tako, da je vozilo po končani izvedbi elementa obrnjeno v nasprotno smer. Kandidat se mora pri izvajanju tega elementa pravilno ustaviti na določenem mestu kjer bo pričel izvajati manevre, pravilno nakazati spremembe premikov z vozilom, pravilno opazovati dogajanje ob vozilu in pravilno uporabljati prestave za vožnjo naprej in nazaj. Kandidat pri izvedbi manevra ne sme z vozilom zadevati v robnik, oziroma prevoziti črte označenega prostora za izvedbo manevra.

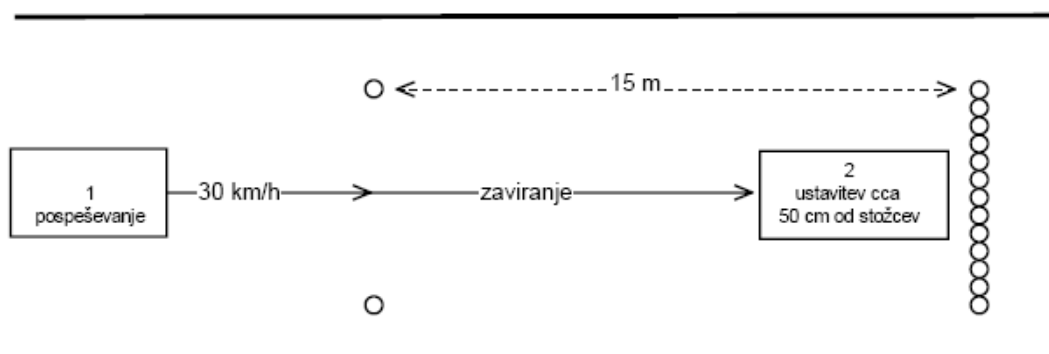
Izvedba elementa št. 3 (parkiranje v boks ali garažo)

Kandidat element izvede tako, da se z vozilom pripelje mimo označenega prostora za parkiranje, se na primernem mestu ustavi in nato z vzvratno vožnjo vozilo parkira v označen prostor. Po izvedbi parkiranja vozilo postavi iz označenega prostora. Kandidat se mora pri izvajanju tega elementa pravilno ustaviti na določenem mestu, za označenim prostorom za parkiranje, pravilno nakazati spremembe premikov z vozilom in pravilno opazovati dogajanje ob vozilu. Parkiranje je pravilno izvedeno ko kandidat postavi vozilo na sredino označenega prostora.

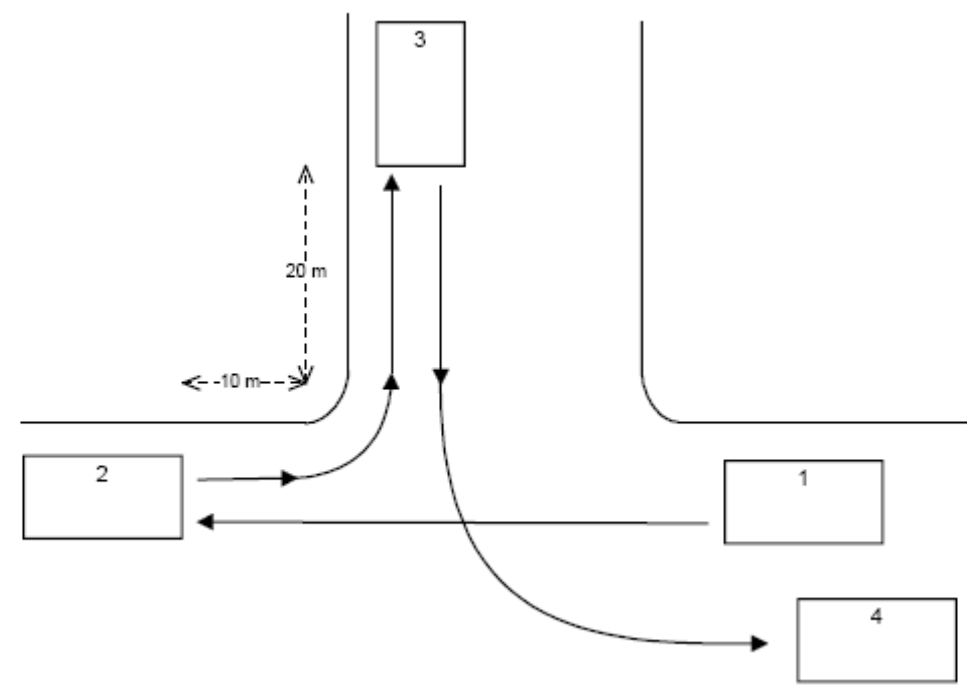
Izvedba elementa št. 4 (ustavitev na določeni točki)

Element se izvede tako, da kandidat z vozilom pridobi hitrost minimalno 30 km/h. Nato začne na določeni točki zavirati in se mora na razdalji ca. 15 m ustaviti pred določeno oviro. Razdalja med oviro in ustavljenim vozilom ne sme biti večja od 0,5 m. Kandidat ne sme z vozilom zadeti ovire ali se po ustavitvi približati oviri na določeno razdaljo. Izvedbo elementa prikazuje spodnja skica.

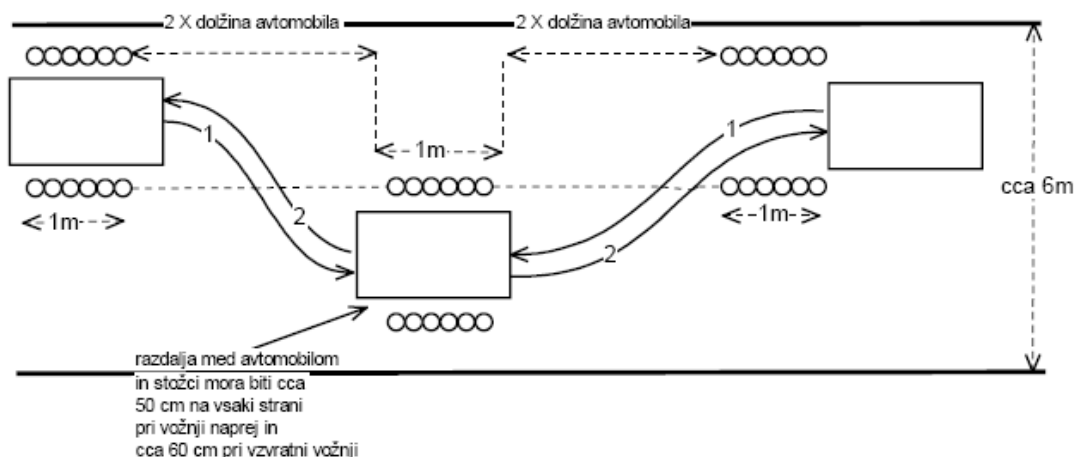
Izvedba elementa št. 5 (vzratna vožnja pod pravim kotom)

Kandidat element izvede tako, da z vzratno vožnjo pelje vozilo pod pravim kotom. Pri vožnji se mora držati pravega smernega vozišča, pravilno izvesti ustavitev, pravilno opazovati in pravilno nakazati premike z vozilom. Prevožena razdalja nazaj ne sme biti krajša od 30 m. Izvedba je prikazana v spodnji skici.

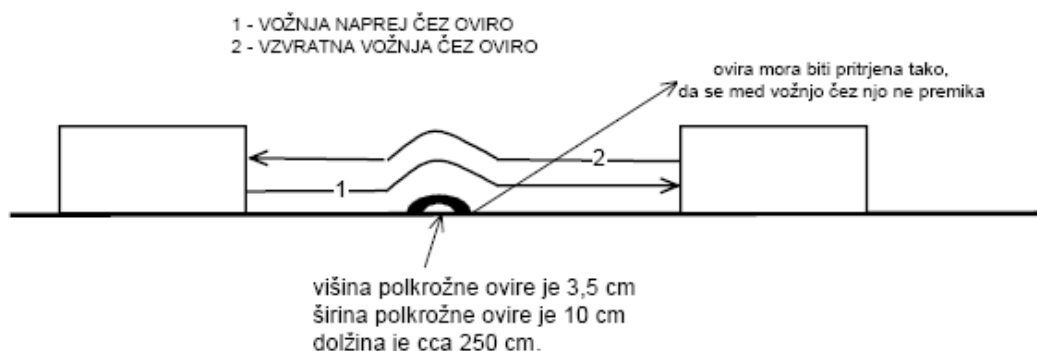
Izvedba elementa št. 6 (vožnja skozi ovire naprej in vzratno)

Element se izvede kot prikazuje spodnja skica. Kandidat element izvede tako, da se z vozilom pelje skozi označene prostore naprej in nato še vzratno. Pri izvedbi elementa se mora kandidat prepeljati skozi vse tri označene prostore in se pri tem ne sme dotikati ali premikati stožcev.

Izvedba elementa št. 7 (vožnja čez oviro)

Kandidat element izvede tako, da se z vozilom pripelje do ovire tako, da se s kolesi nasloni nanjo in se ustavi. Nato spelje in s počasno (polžjo) vožnjo prevozi oviro s kolesi sprednje in zadnje osi. Element ponovi z vzvratno vožnjo. Pri izvedbi elementa kandidat ne sme sunkovito speljati in mora paziti, da pravilno uporablja kombinacijo stopalke za plin in stopalke za sklopko. Element se izvede kot prikazuje spodnja skica.

5.8. PRAKTIČNI PROGRAM USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL KATEGORIJE C

Cilj usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije C je usposobitev za varno, samostojno udeležbo v prometu. Glavni cilji usposabljanja so povezani z obvladovanjem osnov tehnike vožnje, ki omogočajo varnejše manevriranje z vozilom, poznavanjem prometnih pravil in vedenja v prometu, prevozom tovora in z usposobitvijo voznika za predvidevanje ter za pravilno ravnanje v kritičnih situacijah.

VAJA	VSEBINA VAJE
1. stopnja	Vaje v tej stopnji se med seboj lahko združujejo. Poučevanje kandidata v tej stopnji mora trajati najmanj 2 uri. Kraj poučevanja je neprometna površina oziroma poligon avtošole.
1. vaja	Uvodna učna ura:

	<ul style="list-style-type: none"> - vstopanje in izstopanje oseb v vozilo; - prilagoditev sedeža vozniku; - drža telesa in drža rok na volanu; - namestitve varnostnega pasu, vzglavnika; - nastavitve vzratnih ogledal; - teža in dimenzije vozila; - seznanjanje z načinom uporabe posameznih naprav in opreme vozila ter s predpisi o vožnji in počitku ter uporabi tahografa, - preizkus delovanja naprav; - delovanje zavornih sistemov in regulatorja hitrosti ter preizkus le teh; - zagon motorja; - speljevanje in ustavljanje vozila.
2. vaja	<p>Počasna vožnja in vijuganje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - počasna vožnja z drsečo sklopko; - vijugasta vožnja v prvi prestavi naprej; - prestavljanje v drugo prestavo in ustavljanje; - vožnja osmice (slalom); - orientacija vozila (glede na širino in dolžino vozila) prilagajanje smeri zavijanja glede na dolžino, širino in višino vozila; - opozorilo na zmanjšano vidno polje voznika in drugih udeležencev v prometu zaradi lastnosti njihovega vozila.
3. vaja	<p>Prestavljanje v višje in nižje prestave:</p> <ul style="list-style-type: none"> - speljevanje vozila in pospeševanje hitrosti; - vožnja z eno roko, (druga je na prestavni ročici); - vožnja s prestavljanjem v drugo in tretjo prestavo in nazaj v drugo prestavo; - vožnja mimo ovire; - spreminjanje smeri vožnje; - ustavljanje vozila z uporabo vzratnih ogledal, smernih utripalk in delovne zavore.
4. vaja	<p>Vzratna vožnja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naravnost nazaj - drža volana z eno roko; - počasna vijugasta vzratna vožnja; - opozorilo na zmanjšano vidno polje voznika in drugih udeležencev v prometu zaradi lastnosti njihovega vozila.
<p>2. stopnja Vaje v tej stopnji se izvajajo postopno po vrstnem redu. Učitelj vožnje prilagaja trajanje izvedbe posamezne vaje vsakemu kandidatu posebej. Kraj poučevanja so manj prometne ceste v naselju in izven.</p>	
5. vaja	<p>Vključevanje v promet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - s poligona; - s parkirišča; - s kolovozne poti ali druge neprometne površine.

6. vaja	<p>Vožnja po manj prometni cesti v naselju in izven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lega in hitrost vozila na vozišču; - srečanje vozil na ozki cesti; - vožnja po klancu oz.strmini (speljevanje v klanec z uporabo ročne zavore - naprej in vzvratno, ustavljanje na klancu, speljevanje po klancu navzdol naprej in vzvratno; - razen zavor uporabiti tudi druge sisteme za zmanjšanje hitrosti; - improvizacija okvare. <p>Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 2 uri.</p>
7. vaja	<p>Obračanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - polkrožno obračanje; - obračanje z manevriranjem; - obračanje v križišču z uporabo stranske ceste ali uvoza.
8. vaja	<p>Vožnja po manj prometnih ulicah in križiščih prednostne in ne prednostne ceste:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvrščanje pred križiščem in vožnja skozi križišča; - vožnja naravnost in zavijanje v desno; - razvrščanje pred križiščem in zavijanje v levo; - vožnja preko prehoda ceste čez železniško progo (zavarovan oz. nezavarovan prehod). <p>Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 1 uro.</p>
9. vaja	Vožnja skozi križišča s krožnim prometom.
10. vaja	<p>Parkiranje vozila:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bočno ustavljanje in parkiranje med dvema voziloma; - parkiranje v bokse; - vzvratno bočno parkiranje; - nakladanje tovora na vozilo.
<p>3. stopnja Vaje v tej stopnji se izvajajo postopno po vrstnem redu. Učitelj vožnje prilagaja trajanje izvedbe posamezne vaje vsakemu kandidatu posebej. Kraj poučevanja so ceste z gostim prometom v naselju in izven.</p>	
11. vaja	<p>Razvrstitev in vožnja skozi križišče, kjer je promet urejen s svetlobnimi prometnimi znaki ali ga ureja prometni policist:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naravnost in zavijanje v desno; - zavijanje v levo; - vožnja v gostem prometu.
12. vaja	<p>Vožnja po širših cestah, kjer so označeni ali niso označeni prometni pasovi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - menjavanje prometnih pasov; - dohitevanje in prehitevanje drugih vozil; - sistem zadrge.
13. vaja	Vožnja po enosmerni cesti:

	<ul style="list-style-type: none"> - razvrstitev in zavijanje v levo z dvosmerne na enosmerno cesto; - razvrstitev in zavijanje v levo z enosmerne na enosmerno cesto; - razvrstitev in zavijanje v levo z enosmerne na dvosmerno cesto.
14. vaja	<p>Avtomobilska cesta in cesta rezervirana za motorna vozila:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opis prometne signalizacije; - vključevanje na avtomobilsko cesto; - izključevanje z avtomobilske ceste; - lega in hitrost vozila na vozišču; - prehitevanje na avtomobilski cesti; - zaviranje oz. ustavljanje v sili. <p>Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 2 uri.</p>
15. vaja	<p>Vožnja po cesti izven naseljenega kraja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - branje avtokarte ali uporaba elektronske navigacije; - lega in hitrost vozila na vozišču; - vožnja v koloni; - dohitevanje in prehitevanje vozil (povdarek na nevarnosti pri prehitevanju drugih tovornih vozil ali avtobusov); - vpliv vetra na smer vozila; - povdarek na ekonomiki vožnje; - praktična uporaba počitkov. <p>Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 4 ure. Vožnja poteka po cestah v naselju in izven, ter zajema medkrajevne, regionalne in mednarodne ceste (tudi avtocesto ter cesto rezervirano za motorna vozila).</p>
16. vaja	Samostojna vožnja v naselju in izven.
17. vaja	<p>Nočna vožnja v naselju in izven.</p> <p>Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 2 uri.</p>
18. vaja	<p>Preizkus znanja.</p> <p>Obsegati mora preverjanje vseh elementov iz posameznih sklopov predpisanih vaj v enakem obsegu kot na vozniškem izpitu.</p>

5.9. PRAKTIČNI PROGRAM USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL KATEGORIJE D

Cilj usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije D je usposobitev za varno, samostojno udeležbo v prometu. Glavni cilji usposabljanja so povezani z obvladovanjem osnov tehnike vožnje, ki omogočajo varnejše manevriranje z vozilom, poznavanjem prometnih pravil in vedenja v prometu, prevozom potnikov in z usposobitvijo voznika za predvidevanje ter za pravilno ravnanje v kritičnih situacijah.

VAJA	VSEBINA VAJE
1. stopnja	
<p>Vaje v tej stopnji se med seboj lahko združujejo. Poučevanje kandidata v tej stopnji mora trajati najmanj 2 uri. Kraj poučevanja je neprometna površina oziroma poligon</p>	

avtošole.	
1. vaja	<p>Uvodna učna ura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prilagoditev sedeža vozniku; - drža telesa in drža rok na volanu; - namestitev varnostnega pasu, vzglavnika; - nastavitev vzvratnih ogledal; - teža in dimenzije vozila; - seznanjanje z načinom uporabe posameznih naprav in opreme vozila ter s predpisi o vožnji in počitku ter uporabi tahografa; - preizkus delovanja naprav; - delovanje zavornih sistemov in regulatorja hitrosti ter preizkus le teh; - zagon motorja; - speljevanje in ustavljanje vozila.
2. vaja	<p>Počasna vožnja in vijuganje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - počasna vožnja z drsečo sklopko; - vijugasta vožnja v prvi prestavi naprej; - prestavljanje v drugo prestavo in ustavljanje; - vožnja osmice (slalom); - orientacija vozila (glede na širino in dolžino vozila) prilagajanje smeri zavijanja glede na dolžino, širino in višino vozila; - opozorilo na zmanjšano vidno polje voznika in drugih udeležencev v prometu zaradi lastnosti njihovega vozila.
3. vaja	<p>Prestavljanje v višje in nižje prestave:</p> <ul style="list-style-type: none"> - speljevanje vozila in pospeševanje hitrosti; - vožnja z eno roko, (druga je na prestavni ročici); - vožnja s prestavljanjem v drugo in tretjo prestavo in nazaj v drugo prestavo; - vožnja mimo ovire; - spreminjanje smeri vožnje; - ustavljanje vozila z uporabo vzvratnih ogledal, smernih utripalk in delovne zavore; - vstopanje in izstopanje oseb v vozilo.
4. vaja	<p>Vzvratna vožnja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naravnost nazaj – uporaba vzvratnih ogledal; - počasna vijugasta vzvratna vožnja; - opozorilo na zmanjšano vidno polje voznika in drugih udeležencev v prometu zaradi lastnosti njihovega vozila.
<p>2. stopnja</p> <p>Vaje v tej stopnji se izvajajo postopno po vrstnem redu. Učitelj vožnje prilagaja trajanje izvedbe posamezne vaje vsakemu kandidatu posebej. Kraj poučevanja so manj prometne ceste v naselju in izven.</p>	
5. vaja	<p>Vključevanje v promet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - s poligona;

	<ul style="list-style-type: none"> - s parkirišča; - s kolovozne poti ali druge neprometne površine.
6. vaja	<p>Vožnja po manj prometni cesti v naselju in izven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lega in hitrost vozila na vozišču; - srečanje vozil na ozki cesti; - vožnja po klancu oz.strmini (speljevanje v klanec z uporabo ročne zavore - naprej in vzvratno, ustavljanje na klancu, speljevanje po klancu navzdol naprej in vzvratno; - razen zavor uporabiti tudi druge sisteme za zmanjšanje hitrosti; - improvizacija okvare. <p>Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 2 uri.</p>
7. vaja	<p>Obračanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - polkrožno obračanje; - obračanje z manevriranjem; - obračanje v križišču z uporabo stranske ceste ali uvoza.
8. vaja	<p>Vožnja po manj prometnih ulicah in križiščih prednostne in ne prednostne ceste:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvrščanje pred križiščem in vožnja skozi križišča; - vožnja naravnost in zavijanje v desno; - razvrščanje pred križiščem in zavijanje v levo; - vožnja preko prehoda ceste čez železniško progo (zavarovan oz. nezavarovan prehod). <p>Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 1 uro.</p>
9. vaja	Vožnja skozi križišča s krožnim prometom.
10. vaja	<p>Ustavitev in parkiranje vozila:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bočno ustavljanje in parkiranje med dvema voziloma; - parkiranje v bokse; - vzvratno bočno parkiranje; - ustavitev na avtobusnem postajališču ter vstopanje in izstopanje potnikov.
<p>3. stopnja</p> <p>Vaje v tej stopnji se izvajajo postopno po vrstnem redu. Učitelj vožnje prilagaja trajanje izvedbe posamezne vaje vsakemu kandidatu posebej. Kraj poučevanja so ceste z gostim prometom v naselju in izven.</p>	
11. vaja	<p>Razvrstitev in vožnja skozi križišče, kjer je promet urejen s svetlobnimi prometnimi znaki ali ga ureja prometni policist:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naravnost in zavijanje v desno; - zavijanje v levo; - vožnja v gostem prometu.
12. vaja	<p>Vožnja po širših cestah, kjer so označeni ali niso označeni prometni pasovi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - menjavanje prometnih pasov, - dohitevanje in prehitevanje drugih vozil;

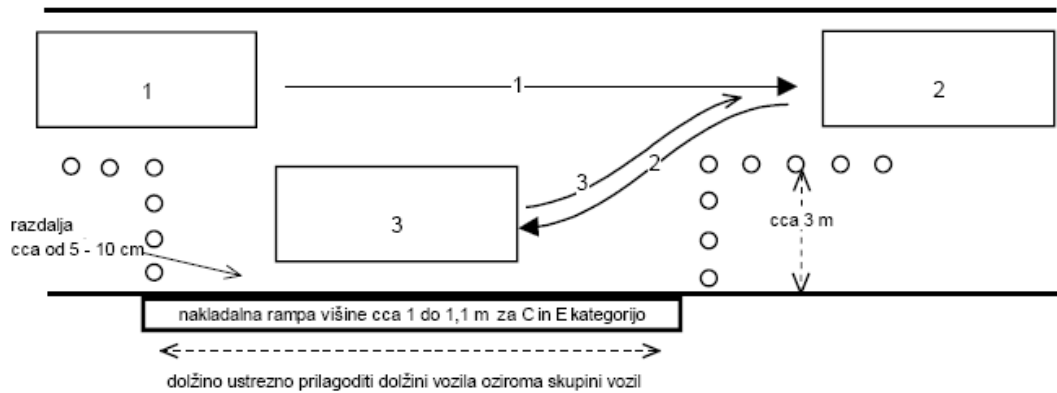
	- sistem zadrge.
13. vaja	Vožnja po enosmerni cesti: <ul style="list-style-type: none"> - razvrstitev in zavijanje v levo z dvosmerne na enosmerno cesto; - razvrstitev in zavijanje v levo z enosmerne na enosmerno cesto; - razvrstitev in zavijanje v levo z enosmerne na dvosmerno cesto.
14. vaja	Avtomobilska cesta in cesta rezervirana za motorna vozila: <ul style="list-style-type: none"> - opis prometne signalizacije; - vključevanje na avtomobilsko cesto; - izključevanje z avtomobilske ceste; - lega in hitrost vozila na vozišču; - prehitevanje na avtomobilski cesti; - zaviranje oz. ustavljanje v sili. Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 2 uri.
15. vaja	Vožnja po cesti izven naseljenega kraja: <ul style="list-style-type: none"> - branje avtokarte ali uporaba elektronske navigacije; - lega in hitrost vozila na vozišču; - vožnja v koloni; - dohitevanje in prehitevanje vozil (povdarek na nevarnosti pri prehitevanju drugih tovornih vozil ali avtobusov); - vpliv vetra na smer vozila; - poudarek na ekonomiki vožnje; - praktična uporaba počitkov. Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 4 ure. Vožnja poteka po cestah v naselju in izven, ter zajema medkrajevne, regionalne in mednarodne ceste (tudi avtocesto ter cesto rezervirano za motorna vozila).
16. vaja	Samostojna vožnja v naselju in izven.
17. vaja	Nočna vožnja v naselju in izven. Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 2 uri.
18. vaja	Preizkus znanja. Obsegati mora preverjanje vseh elementov iz posameznih sklopov predpisanih vaj v enakem obsegu kot na voziškem izpitu.

5.10. GRAFIČNI PRIKAZ ELEMENTOV VAJ IZ PRVE STOPNJE POUČEVANJA KATEGORIJE C IN D V SKLADU S PRAVILNIKOM O OCENJEVANJU NA VOZNIŠKEM IZPITU

Izvedba elementa št. 1 (parkiranje na nakladalni rampi ali avtobusnem postajališču)

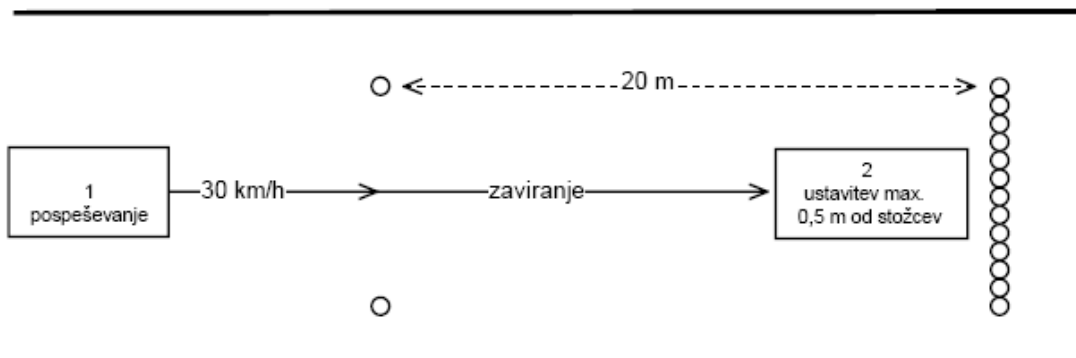
Element se izvede kot prikazuje spodnja skica. Kandidat element izvede tako, da se z vozilom pripelje mimo vozilo parkira v označen prostor. Po izvedbi parkiranja vozilo postavi iz označenega prostora. Kandidat se mora pri izvajanju tega elementa pravilno ustaviti na določenem mestu, za označenim prostorom za parkiranje, pravilno nakazati spremembe premikov z vozilom in pravilno opazovati dogajanje ob

vozilu. Parkiranje je pravilno izvedeno ko kandidat postavi vozilo vzporedno z nakladalno rampo ali peronom za vstop in izstop potnikov na razdalji od 5 do 10 cm.

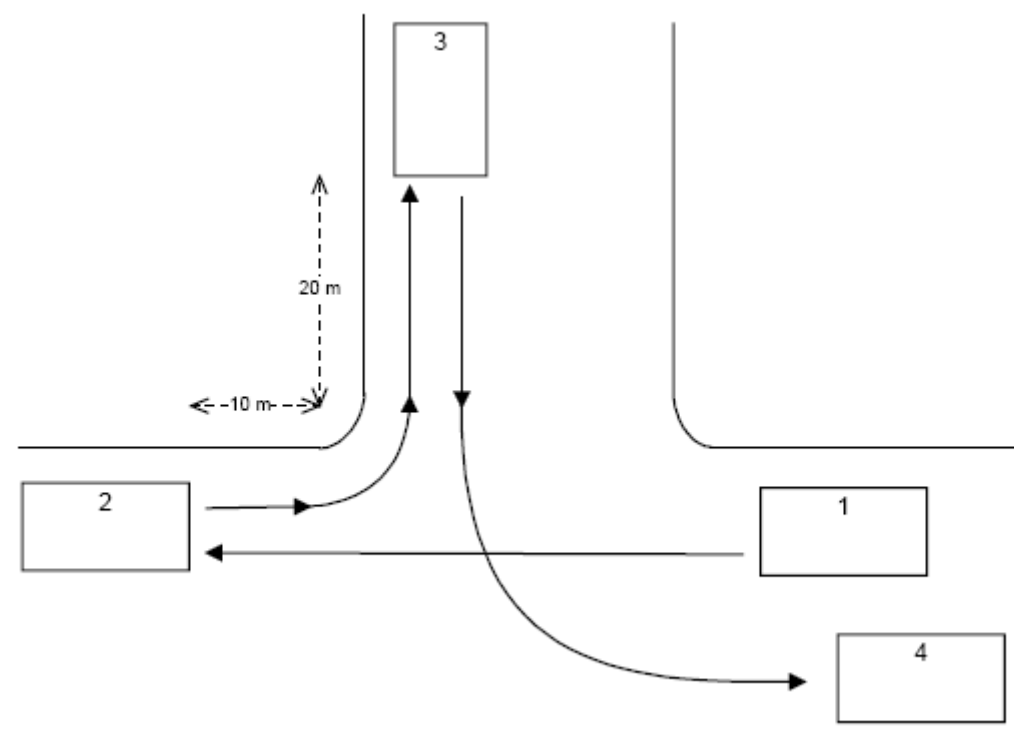
Izvedba elementa št. 2 (ustavitev na določeni točki)

Element se izvede tako, da kandidat z vozilom pridobi hitrost minimalno 30 km/h. Nato začne na določeni točki zavirati in se mora na razdalji ca. 20 m ustaviti pred določeno oviro. Razdalja med oviro in ustavljenim vozilom ne sme biti večja od 0,5 m. Kandidat ne sme z vozilom zadeti ovire ali se po ustavitvi približati oviri na določeno razdaljo. Izvedbo elementa prikazuje spodnja skica.

Izvedba elementa št. 3 (vzratna vožnja pod pravim kotom)

Kandidat element preizkušanja izvede tako, da z vzratno vožnjo pelje vozilo pod pravim kotom. Pri vožnji se mora držati pravega smernega vozišča (kolikor je to mogoče zaradi dimenzije vozila), pravilno izvesti ustavitev, pravilno opazovati in pravilno nakazati premike z vozilom. Prevožena razdalja nazaj ne sme biti krajša od 30 m. Izvedba je prikazana v spodnji skici.

5.11. PRAKTIČNI PROGRAM USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL KATEGORIJE E

Cilj usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije B+E, C+E, D+E je usposobitev za varno, samostojno udeležbo v prometu. Glavni cilji usposabljanja so povezani z obvladovanjem osnov tehnike vožnje, ki omogočajo varnejše manevriranje s skupino vozil, poznavanjem prometnih pravil in vedenja v prometu, prevozom tovora in z usposobitvijo voznika za predvidevanje ter za pravilno ravnanje v kritičnih situacijah. Poseben poudarek pri usposabljanju namenjamo priklopnemu vozilu ter dimenzijam in masam skupine vozil.

VAJA	VSEBINA VAJE
1. stopnja	
	Vaje v tej stopnji se med seboj lahko združujejo. Poučevanje kandidata v tej stopnji mora trajati najmanj 2 uri. Kraj poučevanja je neprometna površina oziroma poligon avtošole.
1. vaja	Uvodna učna ura: <ul style="list-style-type: none"> - vstopanje in izstopanje oseb v vozilo; - prilagoditev sedeža vozniku; - drža telesa in drža rok na volanu; - namestitev varnostnega pasu, vzglavnika; - nastavitev vzratnih ogledal; - teža in dimenzije skupine vozil (vlečnega in priklopnega);

	<ul style="list-style-type: none"> - seznanjanje z načinom uporabe posameznih naprav in opreme skupine vozil ter s predpisi o vožnji in počitku ter uporabi tahografa (samo za C+E in D+E kategorijo); - preizkus delovanja naprav; - priklop in odklop priklopnega vozila ter zapustitev priklopnega vozila; - delovanje zavornih sistemov in regulatorja hitrosti ter preizkus le teh; - zagon motorja; - speljevanje in ustavljanje skupine vozil.
2. vaja	<p>Počasna vožnja in vijuganje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - počasna vožnja z drsečo sklopko; - vijugasta vožnja v prvi prestavi naprej; - prestavljanje v drugo prestavo in ustavljanje; - vožnja osmice (slalom); - orientacija vozila (glede na širino in dolžino vozila) prilagajanje smeri zavijanja glede na dolžino, širino in višino vozila; - opozorilo na zmanjšano vidno polje voznika in drugih udeležencev v prometu zaradi konstrukcijskih lastnosti skupine vozil.
3. vaja	<p>Prestavljanje v višje in nižje prestave:</p> <ul style="list-style-type: none"> - speljevanje in pospeševanje hitrosti; - vožnja z eno roko, (druga je na prestavni ročici); - vožnja s prestavljanjem v drugo in tretjo prestavo in nazaj v drugo prestavo; - vožnja mimo ovire; - spreminjanje smeri vožnje in uporaba vzratnih ogledal; - ustavljanje vozila z uporabo vzratnih ogledal, smernih utripalk in delovne zavore.
4. vaja	<p>Vzratna vožnja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naravnost nazaj – spremljanje skupine vozil v vzratnih ogledalih; - počasna vijugasta vzratna vožnja; - opozorilo na zmanjšano vidno polje voznika in drugih udeležencev v prometu zaradi konstrukcijskih lastnosti skupine vozil.
<p>2. stopnja Vaje v tej stopnji se izvajajo postopno po vrstnem redu. Učitelj vožnje prilagaja trajanje izvedbe posamezne vaje vsakemu kandidatu posebej. Kraj poučevanja so manj prometne ceste v naselju in izven.</p>	
5. vaja	<p>Vključevanje v promet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - s poligona; - s parkirišča; - s kolovozne poti ali druge neprometne površine.

6. vaja	<p>Vožnja po manj prometni cesti v naselju in izven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lega in hitrost skupine vozil na vozišču; - srečanje vozil na ozki cesti; - vožnja po klancu oz. strmini (speljevanje v klanec z uporabo ročne zavore - naprej in vzvratno, ustavljanje na klancu, speljevanje po klancu navzdol naprej in vzvratno); - razen zavor uporabiti tudi druge sisteme za zmanjšanje hitrosti (za kategoriji C+E in D+E); - improvizacija okvare. <p>Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 2 uri.</p>
7. vaja	<p>Obračanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - polkrožno obračanje; - obračanje z manevriranjem; - obračanje v križišču z uporabo stranske ceste ali uvoza.
8. vaja	<p>Vožnja po manj prometnih ulicah in križiščih prednostne in ne prednostne ceste:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvrščanje pred križiščem in vožnja skozi križišča; - vožnja naravnost in zavijanje v desno; - razvrščanje pred križiščem in zavijanje v levo; - vožnja preko prehoda ceste čez železniško progo (zavarovan oz. nezavarovan prehod). <p>Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 1 uro.</p>
9. vaja	Vožnja skozi križišča s krožnim prometom.
10. vaja	<p>Parkiranje skupine vozil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bočno ustavljanje in parkiranje med dvema voziloma; - parkiranje v bokse; - vzvratno bočno parkiranje; - nakladanje tovora na vozilo.
<p>3. stopnja</p> <p>Vaje v tej stopnji se izvajajo postopno po vrstnem redu. Učitelj vožnje prilagaja trajanje izvedbe posamezne vaje vsakemu kandidatu posebej. Kraj poučevanja so ceste z gostim prometom v naselju in izven.</p>	
11. vaja	<p>Razvrstitev in vožnja skozi križišče, kjer je promet urejen s svetlobnimi prometnimi znaki ali ga ureja prometni policist:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naravnost in zavijanje v desno; - zavijanje v levo; - vožnja v gostem prometu.
12. vaja	<p>Vožnja po širših cestah, kjer so označeni ali niso označeni prometni pasovi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - menjavanje prometnih pasov; - dohitevanje in prehitevanje drugih vozil; - sistem zadrge.

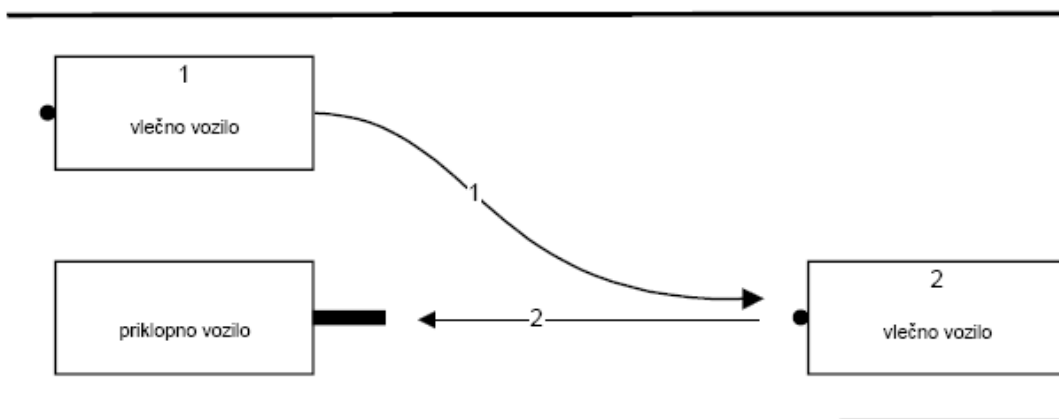
13. vaja	Vožnja po enosmerni cesti: <ul style="list-style-type: none"> - razvrstitev in zavijanje v levo z dvosmerne na enosmerno cesto; - razvrstitev in zavijanje v levo z enosmerne na enosmerno cesto; - razvrstitev in zavijanje v levo z enosmerne na dvosmerno cesto.
14. vaja	Avtomobilska cesta in cesta rezervirana za motorna vozila: <ul style="list-style-type: none"> - opis prometne signalizacije; - vključevanje na avtomobilsko cesto; - izključevanje z avtomobilske ceste; - lega in hitrost skupine vozil na vozišču; - prehitevanje na avtomobilski cesti; - zaviranje oz. ustavljanje v sili. Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 2 uri.
15. vaja	Vožnja po cesti izven naseljenega kraja: <ul style="list-style-type: none"> - lega in hitrost skupine vozil na vozišču; - vožnja v koloni; - dohitevanje in prehitevanje vozil (povdarek na nevarnosti pri prehitevanju drugih tovornih vozil ali avtobusov); - vpliv vetra na smer vozila; - poudarek na ekonomiki vožnje; - praktična uporaba počitkov. Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 2 uri. Vožnja poteka po cestah v naselju in izven, ter zajema medkrajevne, regionalne in mednarodne ceste (tudi avtocesto ter cesto rezervirano za motorna vozila).
16. vaja	Samostojna vožnja v naselju in izven.
17. vaja	Nočna vožnja v naselju in izven. Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 2 uri.
18. vaja	Preizkus znanja. Obsegati mora preverjanje vseh elementov iz posameznih sklopov predpisanih vaj v enakem obsegu kot na vozniškem izpitu.

5.12. GRAFIČNI PRIKAZ ELEMENTOV VAJ IZ PRVE STOPNJE POUČEVANJA KATEGORIJE B+E, C+E, D+E V SKLADU S PRAVILNIKOM O OCENJEVANJU NA VOZNIŠKEM IZPITU

Praktični elementi vožnje: parkiranje na nakladalni rampi ali avtobusnem postajališču, vzvratna vožnja pod pravim kotom se izvedejo enako kot pri vožnji motornih vozil kategorij C in D.

Posebnost je izvedba priklopa in odklopa priklopnega vozila. Priklop priklopnega vozila mora kandidat izvesti tako, da vlečno in priklopno vozilo pred priklopom nista poravnana v eni liniji. Kandidat se mora pripeljati z vlečnim vozilom mimo priklopnega vozila, se ustaviti in se nato z vzvratno vožnjo približati priklopnemu vozilu. Priklop mora biti pravilno izveden. Kandidat se mora pri izvedbi elementa

pravilno ustaviti, pravilno opazovati, pravilno nakazati premike z vozilom oziroma s skupino vozil. Kandidat mora pri odklopu tudi pravilno zavarovati priklopno vozilo proti premiku. Element se sme izvesti tudi tako, da se najprej opravi odklop in šele nato priklop. Spodnja skica prikazuje pravilno postavitev vozil pri izvedbi elementa.

5.13. PRAKTIČNI PROGRAM USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL KATEGORIJE F

Cilj usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije F je usposobitev za varno, samostojno udeležbo v prometu. Glavni cilji usposabljanja so povezani z obvladovanjem osnov tehnike vožnje, ki omogočajo varnejše manevriranje s skupino vozil, poznavanjem prometnih pravil in vedenja v prometu, prevozom tovora in z usposobitvijo voznika za predvidevanje ter za pravilno ravnanje v kritičnih situacijah. Med usposabljanjem mora biti traktorju priklopljen priklopnik ali polpriklopnik. Poseben poudarek pri usposabljanju namenjamo konstrukcijskim posebnostim vozila ter dimenzijam in masam skupine vozil.

VAJA	VSEBINA VAJE
1. stopnja	Vaje v tej stopnji se med seboj lahko združujejo. Poučevanje kandidata v tej stopnji mora trajati najmanj 2 uri. Kraj poučevanja je neprometna površina oziroma poligon avtošole.
1.vaja	Uvodna učna ura: <ul style="list-style-type: none"> - vstopanje in izstopanje oseb v vozilo; - prilagoditev sedeža vozniku; - drža telesa in drža rok na volanu; - namestitve varnostnega pasu, vzglavnika; - nastavitve vzratnih ogledal; - seznanjanje z načinom uporabe posameznih naprav in opreme vozila; - seznanjanje z uporabo svetlobnih naprav; - preizkus delovanja naprav; - zagon motorja; - speljevanje in ustavljanje vozila;

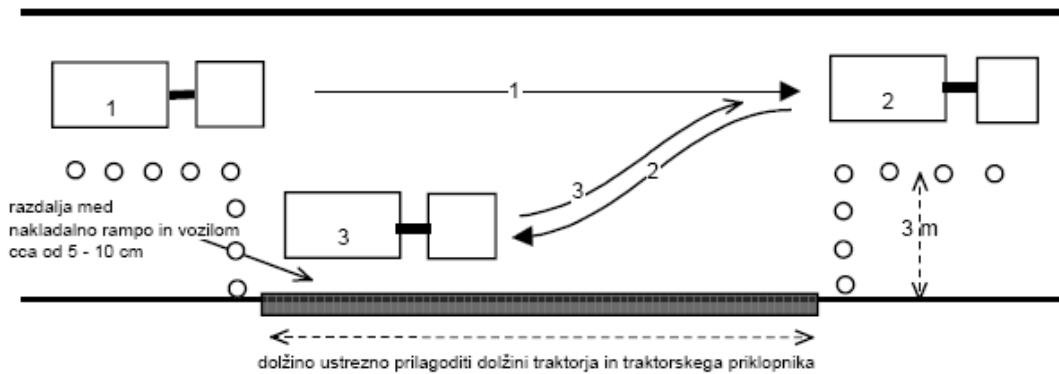
	<ul style="list-style-type: none"> - priklop in odklop traktorskega priklopnika ali polpriklopnika.
2. vaja	<p>Počasna vožnja in vijuganje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - počasna vožnja z drsečo sklopko; - vijugasta vožnja v prvi prestavi naprej; - prestavljanje v drugo prestavo in ustavljanje; - vožnja osmice (slalom); - orientacija vozila (glede na širino in dolžino vozila).
3. vaja	<p>Prestavljanje v višje in nižje prestave:</p> <ul style="list-style-type: none"> - speljevanje vozila in pospeševanje hitrosti; - vožnja z eno roko, (druga je na prestavni ročici); - vožnja s prestavljanjem v drugo in tretjo prestavo in nazaj v drugo prestavo; - vožnja mimo ovire; - spreminjanje smeri vožnje.
4. vaja	<p>Zmanjšanje hitrosti in ustavljanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prestavljanje iz višjih v nižje prestave; - zmanjševanje hitrosti in ustavljanje z uporabo delovne zavore; - ustavljanje na določenem mestu; - nenadno ustavljanje - ustavljanje v sili; - ustavljanje vozila z uporabo vzvratnih ogledal, smernih utripalk in delovne zavore.
5. vaja	<p>Vzvratna vožnja in parkiranje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naravnost nazaj - drža volana z eno roko; - počasna vijugasta vzvratna vožnja; - bočno ustavljanje in parkiranje med dvema voziloma; - parkiranje v bokse; - vzvratno bočno parkiranje.
<p>2. stopnja Vaje v tej stopnji se izvajajo postopno po vrstnem redu. Učitelj vožnje prilagaja trajanje izvedbe posamezne vaje vsakemu kandidatu posebej. Kraj poučevanja so manj prometne ceste v naselju in izven.</p>	
6. vaja	<p>Vključevanje v promet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - s poligona; - s parkirišča; - s kolovozne poti ali druge neprometne površine.
7. vaja	<p>Vožnja po manj prometni cesti v naselju in izven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lega in hitrost skupine vozil na vozišču; - srečanje vozil na ozki cesti; - vožnja po klancu oz.strmini (speljevanje v klanec z uporabo ročne zavore - naprej in vzvratno, ustavljanje na klancu, speljevanje po klancu navzdol naprej in vzvratno); - improvizacija okvare. <p>Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 2 uri.</p>

8. vaja	<p>Obračanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - polkrožno obračanje; - obračanje z manevriranjem; - obračanje v križišču z uporabo stranske ceste ali uvoza.
9. vaja	<p>Vožnja po manj prometnih ulicah in križiščih prednostne in ne prednostne ceste:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvrščanje pred križiščem in vožnja skozi križišča; - vožnja naravnost in zavijanje v desno; - razvrščanje pred križiščem in zavijanje v levo; - vožnja skozi križišče s krožnim prometom; - vožnja preko prehoda ceste čez železniško progo (zavarovan oz. nezavarovan prehod). <p>Izvedba vaje ne sme biti krajša kot 1 uro.</p>
<p>3. stopnja</p> <p>Vaje v tej stopnji se izvajajo postopno po vrstnem redu. Učitelj vožnje prilagaja trajanje izvedbe posamezne vaje vsakemu kandidatu posebej. Kraj poučevanja so ceste z gostim prometom v naselju in izven.</p>	
10. vaja	<p>Razvrstitev in vožnja skozi križišče, kjer je promet urejen s svetlobnimi prometnimi znaki ali ga ureja prometni policist:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naravnost in zavijanje v desno; - zavijanje v levo; - vožnja v gostem prometu; - menjavanje prometnih pasov; - sistem zadrge.
11. vaja	<p>Vožnja po enosmerni cesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvrstitev in zavijanje v levo z dvosmerne na enosmerno cesto; - razvrstitev in zavijanje v levo z enosmerne na enosmerno cesto; - razvrstitev in zavijanje v levo z enosmerne na dvosmerno cesto.
12. vaja	Nočna vožnja v naselju.
13. vaja	Samostojna vožnja v naselju in izven.
14. vaja	<p>Preizkus znanja.</p> <p>Obsegati mora preverjanje vseh elementov iz posameznih sklopov predpisanih vaj v enakem obsegu kot na vozniškem izpitu.</p>

5.14. GRAFIČNI PRIKAZ ELEMENTOV VAJ IZ PRVE STOPNJE POUČEVANJA KATEGORIJE F V SKLADU S PRAVILNIKOM O OCENJEVANJU NA VOZNIŠKEM IZPITU

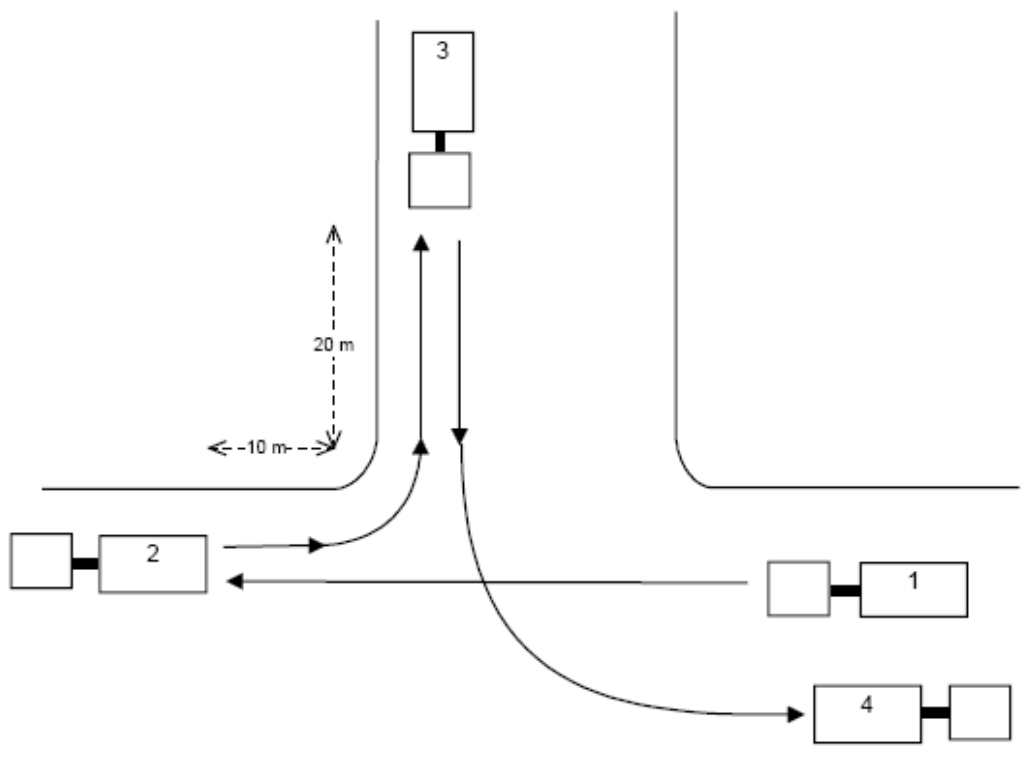
Izvedba elementa št. 1 (parkiranje na nakladalni rampi)

Kandidat element izvede tako, da se z vozilom pripelje mimo označenega prostora za parkiranje, se na primernem mestu ustavi in nato z vzvratno vožnjo vozilo parkira v označen prostor. Po izvedbi parkiranja vozilo postavi iz označenega prostora. Kandidat se mora pri izvajanju tega elementa pravilno ustaviti na določenem mestu, za označenim prostorom za parkiranje, pravilno nakazati spremembe premikov z vozilom in pravilno opazovati dogajanje ob vozilu. Parkiranje je pravilno izvedeno ko kandidat postavi vozilo vzporedno z nakladalno rampo na razdalji od 5 do 10 cm.

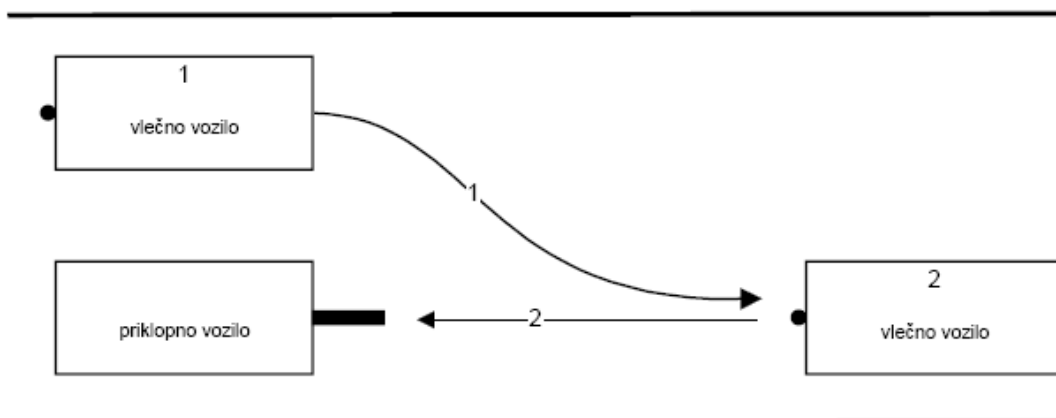
Izvedba elementa št. 2 (vzvratna vožnja pod pravim kotom)

Kandidat element izvede tako, da z vzvratno vožnjo pelje vozilo pod pravim kotom. Pri vožnji se mora držati pravega smernega vozišča (kolikor je to mogoče zaradi dimenzije vozila), pravilno izvesti ustavitvev, pravilno opazovati in pravilno nakazati premike z vozilom. Prevožena razdalja nazaj ne sme biti krajša od 30 m. Izvedba je prikazana na spodnji skici.

Izvedba elementa št. 3 (priklop in odklop priklopnega vozila)

Priklop priklopnega vozila mora kandidat izvesti tako, da vlečno in priklopno vozilo pred priklopom nista poravnana v eni liniji. Kandidat se mora pripeljati z vlečnim vozilom mimo priklopnega vozila, se ustaviti in se nato z vzvratno vožnjo približati priklopnemu vozilu. Priklop mora biti pravilno izveden. Kandidat se mora pri izvedbi elementa pravilno ustaviti, pravilno opazovati, pravilno nakazati premike z vozilom oziroma s skupino vozil. Kandidat mora pri odklopu tudi pravilno zavarovati priklopno vozilo proti premiku. Element se sme izvesti tudi tako, da se najprej opravi odklop in šele nato priklop. Spodnja skica prikazuje pravilno postavitve vozil pri izvedbi elementa.

5.15. PRAKTIČNI PROGRAM USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL KATEGORIJE H

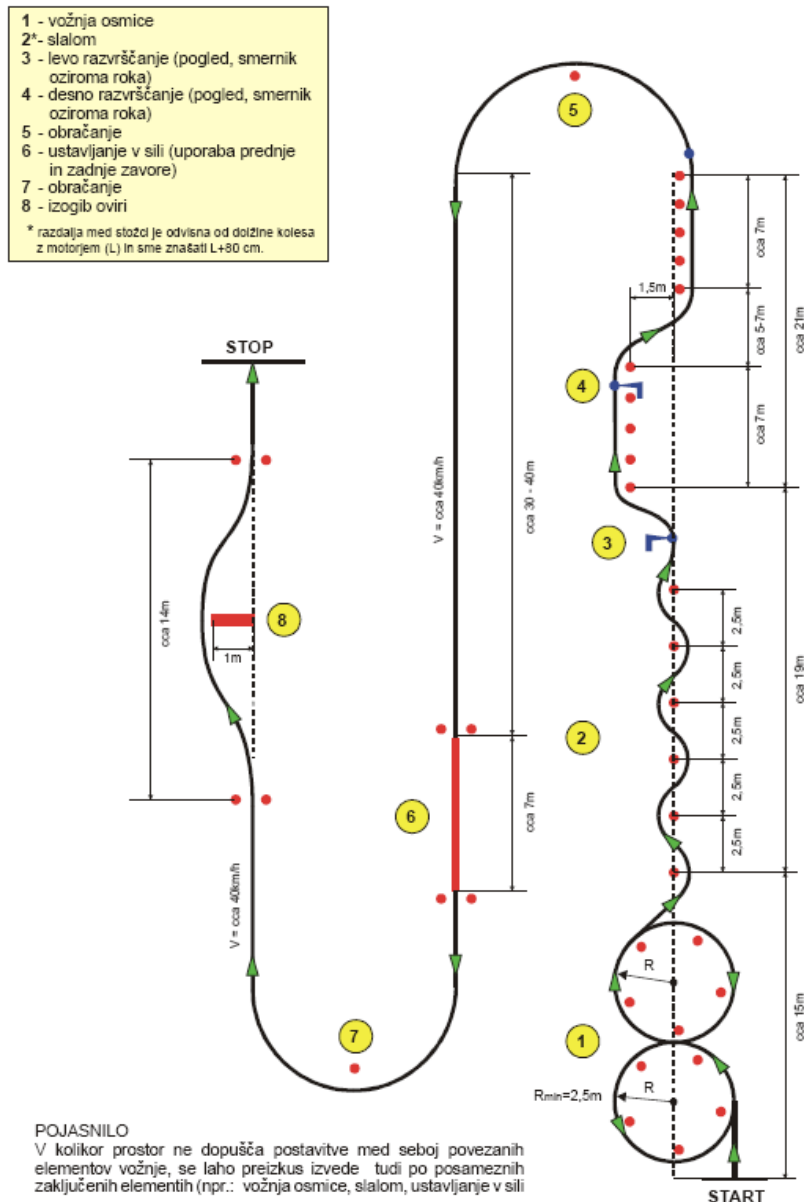
Cilj usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije H je usposobitev za varno, samostojno udeležbo v prometu. Glavni cilji usposabljanja so povezani z obvladovanjem osnov tehnike vožnje, ki omogočajo varnejše manevriranje z vozilom, poznavanjem prometnih pravil in vedenja v prometu ter z usposobitvijo voznika za predvidevanje ter za pravilno ravnanje v kritičnih situacijah.

VAJA	VSEBINA VAJE
1. stopnja	Spoznavanje vozila in učenje osnovne tehnike vožnje. Vaje se izvajajo na neprometni površini ali poligonu avtošole.
1. vaja	Spoznavanje vozila: <ul style="list-style-type: none"> - poznavanje zaščitne opreme motorista in bistvenih tehničnih podatkov o vozilu (masa, nosilnost, moč motorja, pospeški in izvedba zavor); - poznavanje osnov stabilnosti enoslednega vozila (vpliv globine vzorca tekalne površine in tlaka v pnevmatikah na varno vožnjo), obtežitev in pravilna razporeditev tovora; - pravilna drža voznika med vožnjo v različnih okoliščinah, pri različnih hitrostih in na različnih izvedbah koles z motorjem;

	<ul style="list-style-type: none"> - poznavanje vplivov izrednih vremenskih razmer in specifičnih nepredvidljivih situacij na stabilnost vozila in vidljivost (dež, luže, megla, bočni veter, mastni madeži, pesek, talne označbe, jaški, poškodbe vozišča, tirnice,...); - poznavanje naprav na vozilu, njihove pravilne uporabe ter obvladovanje preizkusa delovanja (svetlobnih in zvočnih) naprav, preverjanje napetosti verige, preizkus in pregled zavor ter kontrola nivoja olja v motorju; - sedanje na kolo z motorjem, sprostitvev kolesa z motorjem iz stojala in postavitvev na stransko ali centralno stojalo; - drža prosto stoječega kolesa z motorjem in hoja okrog njega, - potiskanje kolesa z motorjem; - razumevanje ravnanja v primeru neizogibnega padca in prekinitvev električnega napajanja motorja. <p>Čas za izvedbo vaje: najmanj 1 ura.</p>
2. vaja	<p>Osnovna tehnika vožnje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagon in ugašanje motorja, speljevanje ter ustavitvev in ustavljanje; - vzratni premik sede na motorju; - prestavljanje iz prve v drugo in iz druge v prvo prestavo; - pospeševanje in zmanjševanje hitrosti vožnje ter ustavitvev; - speljevanje in ustavitvev, sestopanje z eno, z drugo nogo ali z obema; - vožnja z vmesno menjavo prestavnega razmerja; - naglo pospeševanje, naglo zaviranje. <p>Čas za izvedbo vaje: najmanj 2 uri.</p>
3. vaja	<p>Spretnostna vožnja (vadba elementov vožnje iz pravilnika o voziškem izpitu):</p> <ul style="list-style-type: none"> - ločeno zaviranje s prednjo oz. zadnjo zavoro, zaviranje z obema zavorama hkrati); - hitro pospeševanje do hitrosti najmanj 35 - 40 km/h ter zaviranje pred oviro; - aritmični slalom; - izogibanje oviri (z in brez uporabe zavor); - speljevanje v polkrogu; - speljevanje, vožnja in ustavljanje na neutrjeni površini ali na makadamu; - počasna vožnja naravnost; - vožnja osmice na omejenem začrtanem prostoru; - počasna vijugasta vožnja med stožci; - vožnja v krogu s postopnim spreminjanjem premera kroga, hitrosti in smeri vožnje; - vožnja z eno roko; - pravilna uporaba prednje in zadnje zavore. <p>Čas za izvedbo vaje: najmanj 2 uri.</p>
<p>2. stopnja Učenje vožnje po cestah z redkim prometom, v naselju in izven.</p>	

4. vaja	<p>Vključevanje v promet z neprometne površine ali poligona:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vožnja po manj prometnih cestah izven naselja ali v naselju, ustavitev ter parkiranje; - vožnja mimo, dohitevanje in prehitevanje, speljevanje na klancu; - razvrščanje in vožnja v križišče po prednostni cesti; - razvrščanje in vožnja v križišče po neprednostni cesti. <p>Čas za izvedbo vaje: najmanj 2 uri.</p>
<p>3. stopnja Učenje vožnje v gostem prometu, v naselju in izven njega.</p>	
5. vaja	<p>Zahtevnejša križišča in enosmerna cesta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vožnja in razvrščanje skozi križišče, kjer je promet urejen s svetlobnimi prometnimi znaki ali kjer promet ureja policist; - vožnja po večpasovnih cestah in prehajanje iz enega na drug prometni pas; - vožnja po enosmerni cesti; - vožnja v različnih prometnih pogojih (mestno območje z gostim prometom, križišča s krožnim prometom). <p>Čas za izvedbo: najmanj 4 ure.</p>
6. vaja	<p>Nočna vožnja. Čas za izvedbo vaje: najmanj 1 ura.</p>
7. vaja	<p>Samostojna vožnja v naselju in izven.</p>
8. vaja	<p>Preizkus znanja iz vožnje. Obsegati mora preverjanje vseh elementov iz posameznih sklopov predpisanih vaj v enakem obsegu kot na vozniškem izpitu.</p>

5.16. PRIKAZ SKICE POLIGONA VOŽNJE ZA PREIZKUS SPRETNOSTI PRI VOŽNJI VOZIL KATEGORIJE H V SKLADU S PRAVILNIKOM O OCENJEVANJU NA VOZNIŠKEM IZPITU IN OPIS POSAMEZNIH ELEMENTOV VOŽNJE

Izvedba elementa številka 1 (vožnja osmice)

Kandidata z izvedbo tega elementa usposobimo za prehajanja iz enega kroženja v drugo kroženje ob obveznem nagibu kolesa z motorjem (osmica). Pri izvedbi elementa morajo biti noge na stopalkah. Kandidat ne sme nekontrolirano zapeljati iz označenega območja za izvedbo osmice in se ne sme dotikati ali premikati stožcev.

Nagib motornega kolesa v zavoju mora biti usklajen s hitrostjo. Element se izvede trikrat zaporedoma.

Izvedba elementa številka 2 (slalom)

Pri tem elementu mora kandidat voziti slalom med stožci pri hitrosti 5 km/h. Obe nogi mora imeti na stopalkah za noge. Pri izvedbi elementa mora kandidat pravilno uporabljati sklopko, plin in zavore. Pogled kandidata je usmerjen vedno na naslednji stožec in ne na tistega, okoli katerega pelje. Kandidat se ne sme dotikati tal z nogami, ne sme premakniti ali podreti stožca, ne sme izpustiti stožca in ne sme zapustiti koridorja stožcev za več kot 1m. Slalom se izvede s šestimi stožci. Element se izvede enkrat.

Izvedba elementa številka 3 in 4 (levo razvrščanje in desno razvrščanje)

Kandidat element izvede tako, da pred razvrščanjem najprej pogleda (z zasukom glave) preko leve rame in nato nakaže smer izogiba z iztegnjeno levo roko ter opravi razvrščanje v levo. Kandidat opravi še razvrščanje v desno po istem vrstnem redu, s tem da mora biti pogled preko rame usmerjen na desno stran in smer vožnje nakazana z iztegnjeno desno roko. Kandidat pri izvedbi elementa ne sme izgubiti kontrole nad vozilom, ne sme izpustiti eno od naštetih nalog in ne sme zapustiti koridorja vožnje za več kot 0,5 m.

Izvedba elementa številka 5 in 7 (levo in desno polkrožno obračanje)

Pri izvedbi tega elementa se kandidat usposobi za pravilno in varno polkrožno obračanje. Kandidat se mora pred obračanjem najprej prepričati če lahko to varno stori, nakazati smer premikanja in nato polkrožno obrniti. Element se izvede dvakrat (enkrat v levo in nato še v desno stran).

Izvedba elementa številka 6 (ustavljanje v sili)

Element ustavljanja v sili kandidat izvede tako, da s kolesom z motorjem pridobi hitrost najmanj 35–40 km/h, nato na določeni točki začne močno zavirati z obema zavorama do popolne ustavitve. Element izvede kandidat dvakrat. Zavora pot ne sme biti daljša od 8 m, pri drugem poizkusu pa ne daljša kot 7 m. Med zaviranjem zavore ne smejo blokirati (dopustna je blokada zadnje zavore, ni pa priporočljivo). Pri tem elementu kandidata izurimo pri uporabi prednje in zadnje zavore, pravilno smer gledanja in položaj voznika na kolesu z motorjem.

Izvedba elementa številka 8 (izogibanje oviri s predhodnim zaviranjem)

Kandidata se usposobi za nenadno izogibanje oviri pri hitrost najmanj 40 km/h. Ko kandidat pridobi omenjeno hitrost mu učitelj vožnje z roko signalizira na kateri strani je ovira. Kandidat mora v tem trenutku reagirati in začeti močno zavirati z obema zavorama, hkrati izklopi sklopko, ko pade hitrost na ca. 25 do 30 km/h preneha zavirati, in se začne umikati oviri. Pogled kandidata mora biti usmerjen v smeri izogibanja in ne v oviro. Kandidat pri izvedbi operacije ne sme premakniti ali podreti stožca, uporabljati mora obvezno obe zavori, ne sme imeti premajhne hitrosti in se z nogami ne sme dotikati tal. Po končanem manevru se mora pravočasno vrniti v prvotno linijo vožnje. Element se izvede dvakrat. Učitelj vožnje naključno izbira na kateri strani je ovira in lahko v obeh poizkusih izbere tudi isto stran. Učitelj vožnje mora kandidatu pravočasni signalizirati (upoštevati mora reakcijski čas kandidata) tako, da lahko kandidat varno izvede element preizkušanja.

6. ZAKLJUČEK

6.1. PRIČAKOVANE PREDNOSTI INTERNEGA PROGRAMA USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL

Na evropskih cestah se letno pripeti 1.300.000 prometnih nesreč. Posledica le teh je 40.000 mrtvih in 1.700.000 poškodovanih prometnih udeležencev. Najbolj ogroženi so mladi med petnajstim in štiriindvajsetim letom (10.000 smrtnih žrtev vsako leto), pešci (7.000 mrtvih vsako leto) in kolesarji (1.800 mrtvih vsako leto). Ti podatki so kratko malo zastrašujoči. Žrtev prometnih nesreč je preveč.

Evropska komisija si je zadala v prometni politiki Evropske unije jasne cilje do leta 2010, in sicer zmanjšanje števila smrtnih žrtev na polovico. Vse države članice se srečujejo s podobno problematiko: prevelika hitrost vožnje, vožnja pod vplivom alkohola, neuporaba varnostnih pasov in ne nazadnje tudi premajhna varnost vozil, obstoj tako imenovanih črnih točk, ne usklajena zakonodaja na področju trajanja vožnje in počitkov poklicnih voznikov in slaba vidnost. Za doseg ciljev so potrebni sledeči ukrepi:

- spodbujanje prometnih udeležencev k izboljšanju njihovega vedenja v prometu;
- uporaba nove tehnologije na področju varnosti v avtomobilski industriji;
- izboljšanje cestne infrastrukture;
- povečanje varnosti v tovornem in potniškem prometu;
- izboljšanje učinkovitosti intervencijskih služb ob prometnih nesrečah;
- obdelava in statistično vodenje podatkov, povezanih s prometnimi nesrečami.

Usposabljanje kandidatov za voznike motornih vozil se navezuje na prvi ukrep Evropske unije, ki predvideva izboljšanje vedenja prometnih udeležencev. Tu igrajo pomembno vlogo avtošole s svojim pristopom do kandidatov za voznike motornih vozil. Ukrepi države, ki temeljijo na strožji prometni zakonodaji in predvsem sankcijah, so se do sedaj pokazali kot uspešni le kratkoročno. Vozniki motornih vozil prvih nekaj mesecev sicer upoštevajo prometne predpise, potem pa nanje pozabijo in spet je vse tako, kot je bilo. Dolgoročno lahko največji uspeh dosežemo le s kvalitetnim usposabljanjem kandidatov za voznike motornih vozil in z njihovo prometno vzgojo, ki se bo začela že v osnovni šoli pri usposabljanju za vožnjo kolesa in se kasneje nadaljevala z usposabljanji za voznika motornih vozil različnih kategorij. Vsak posameznik se mora zavedati, kaj si pravzaprav želi, in imeti mora pred seboj jasen cilj – varna udeležba v prometu.

Interni program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil, ki sem ga predstavil, je primeren pripomoček učitelju cestno prometnih predpisov in vožnje. Učitelju daje osnovne smernice poteka učenja, hkrati pa mu pušča odprte roke za dodatno vključevanje svojih prometnih izkušenj in prenos le teh na kandidata.

6.2. POGOJI ZA UVEDBO INTERNEGA PROGRAMA ZA USPOSABLJANJE KANDIDATOV ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL

Program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil, po katerem morajo učitelji vožnje in prometnih predpisov usposablјati kandidate, je določen s

Pravilnikom o programu usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil, ki ga izda ministrstvo za notranje zadeve. Ker po mojem mnenju le ta ni ustrezen, sem na podlagi lastnih izkušenj in ob upoštevanju didaktičnih načel napisal interni program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil.

Interni program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil - teoretični del se lahko uporablja pri usposabljanju kandidatov za voznike motornih vozil, saj je v celoti v skladu z Zakonom o varnosti v cestnem prometu in Pravilnikom o programu usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil.

Interni program usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil – praktični del se pri poučevanju kandidatov za voznike motornih vozil ne sme uporabljati, saj ni v skladu s Pravilnikom o programu usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil.

7. VIRI IN LITERATURA

- Zakon o varnosti cestnega prometa: ZVCP-1-UPB 3; Ur. l. RS, št. 25/2006 z dne 9.3.2006
- Pravilnik o voznškem izpitu; Ur. l. RS, št. 29/2006 z dne 21.3.2006
- Pravilnik o programu usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil; Ur. l. RS, št. 88/2005 z dne 4.10. 2005
- Pavletič, F. Jurman, F Lončar, B. Lotrič, M. Bizjak, B. Legan, B. Kočevnar, B. Oblak (2002) Programi usposabljanja za voznike motornih koles, AMZS Ljubljana 2002
- Boštar Vesna, 1974 – Didaktika za voznike inštruktorje in učitelje predpisov / Vesna Boštar, Brane Lotrič. – Kranj: B&B, 2001
- Road Safety Action Programme (2003 – 2010). <http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/124257.htm> , marec 2006